

[Undervisningsministeren]

Ifølge lovforslaget bibeholdes det nuværende linjeopdelte gymnasium. Eleverne skal således fortsat ved indgangen til gymnasiet vælge mellem den sproglige og den matematiske linje. Det væsentligste nye ved den foreslåede ændrede struktur er, at de nuværende grene foreslås erstattet af kombinationer af valgfag, som eleverne selv inden for visse rammer kan sammensætte. Der er således kun tale om en justering af den gældende gymnasieordning. Det er ikke tanken at indføre et frit tilvalgsgymnasium. Dels vil valgfagene kun udgøre en mindre del af det samlede timetal, og dels er det hensigten at lægge forskellige bindinger på elevernes valg af fag. Disse bindinger skal dels underbygge og sikre de to linjers særlige karakter og dels sikre en opretholdelse af studentereksamens faglige niveau.

Lovforslaget tilsigter som nævnt kun at fastlægge de ydre rammer for en ny gymnasieordning og er i sin udformning meget åbent.

De nærmere regler om fagenes indhold, omfang og placering på de to linjer, herunder om, hvilke fag der skal være obligatoriske, og hvilke der skal være valgfag, samt om, hvilke bindinger der skal lægges på elevernes sammensætning af fagkombinationer, skal fastsættes i en bekendtgørelse.

Disse regler kan vi drøfte nærmere under udvalgsarbejdet, idet jeg snarest vil fremsende et nyt udkast til bekendtgørelse til udvalget, som vil være revideret i lyset af de mange udtalelser, jeg har modtaget under høringerne og de drøftelser, jeg efterfølgende har haft med forskellige interessenter på gymnasieområdet.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, anbefaler jeg dette til tingets velvillige behandling.

Tove Lindbo Larsen (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om modernisering af lovgivningen om penge- og kapitalformidlende institutioner og virksomheder.

(Beslutningsforslag nr. B 129).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 832

1) Til udenrigsministeren af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil udenrigsministeren som foreslået af socialdemokratiets sikkerhedspolitiske ordfører, Lasse Budtz, i debatten om beslutningsforslag B 84 alene eller sammen med andre NATO-lande på NATOs førstkommende ministermøder gøre det klart, at vi utvetydigt vender os imod placeringen af flere kemiske våben i Europa, og at Danmark under ingen omstændigheder vil modtage sådanne våben?«

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Som jeg allerede har oplyst i et skriftligt svar til folketinget, er baggrunden for den sag, der rejses med spørgsmålet, at den amerikanske kongres, da den i december i fjor godkendte en bevilling til produktion af de såkaldte binære kemiske våben, knyttede en række betingelser til godkendelsen. Det forudsætter således, at der tidligst må produceres færdig binær ammunition efter den 1. december 1987, og det må da kun ske, såfremt der ikke forinden er afsluttet en gensidigt kontrollerbar international aftale om binære og andre kemiske våben. Og som bekendt forhandles der jo indgående om netop dette spørgsmål på nedrustningskonferencen i Genève og sideløbende under separate forhandlinger herom imellem USA og Sovjetunionen.

Det fremgår i øvrigt klart af kongresresolutionen, at tanken er, at de nye kemiske våben i fremtid skal opbevares i USA, og at der i takt med produktionen af dem skal ske destruktion af eksisterende lagre af forældede kemiske våben. Der forudses altså ikke en forøgelse, men derimod en reduktion af kemiske våben i Europa.

En anden betingelse fra Kongressens side var, at der skulle udarbejdes en beredskabsplan for deployering til Europa af kemiske våben i krisetid, og en sådan beredskabsplan er mig bekendt endnu ikke blevet fremlagt i NATOs organer.

[Udenrigsministeren]

Under alle omstændigheder kan jeg forsikre, at regeringen ikke vil acceptere en beredsskabsplan, der omfatter deployering af kemiske våben til Danmark. Jeg skal for en sikkerheds skyld erindre om, at ingen deployering af kemiske våben til Danmark og ingen plan for en sådan deployering ville kunne accepteres fra dansk side uden folketingets forudgående godkendelse. Om andre NATO-lande vil acceptere at være omfattet af en beredsskabsplan for deployering af kemiske våben, må jo blive deres egen afgørelse.

Pelle Voigt (SF):

Da disse våben først og fremmest tænkes anvendt i Vesteuropa, er det naturligvis et spørgsmål, som samtlige vesteuropæiske lande må interessere sig for, uanset om de har tænkt sig, at våbnene i givet fald skal deployeres på deres eget område, eller ej.

Derfor interesserer man sig naturligvis også levende i den amerikanske kongres, der skal bevilge midler til det kemiske krigsprogram, for, hvad holdningen er i de europæiske NATO-lande.

Jeg forstod derfor socialdemokratiets ordfører i debatten her forleden dag på den måde, at det ville være en god idé, hvis der fra så mange af NATOs europæiske medlemslande som muligt på dette tidlige tidspunkt klart blev givet udtryk for, at man ikke er interesseret i denne deployering, hvilket ville indebære den fordel for den amerikanske kongres og de amerikanske skatteydere, at man kunne sætte dette program i stå. Det er jo f.eks. sådan, at Kongressen allerede har overført 124,5 mill. dollars til udvikling af disse kemiske våben alene i skatteåret 1986.

Derfor vil jeg takke ministeren for den del af svaret, der siger, at der ikke under nogen omstændigheder skal deployeres sådanne våben på dansk område, selv om det underdrer mig lidt på baggrund af den debat, vi havde om beslutningsforslaget forleden, hvor man øjensynlig ønskede at holde optionen, muligheden for tilførsel af kemiske våben, åben – i hvert fald fra den konservative ordførers side. Der er måske uenighed i regeringen på dette punkt.

Men jeg vil gerne gentage den anden del af mit spørgsmål, som jeg ikke fik svar på, altså om ministeren sammen med andre lande vil tage et politisk initiativ, sådan at der

bliver sagt nej også fra de lande, som eventuelt skal have udstationeret disse våben. Det er jo noget, der vedrører Danmark, det er ikke blot et nationalt spørgsmål, om der nu moderniseres kemiske våben til brug i Vesteuropa.

Albrechtsen (VS):

Ministeren sagde, at han ikke havde kendskab til, hvad der var foregået i NATO-organerne om dette her. Så vil jeg spørge ministeren, hvad man har aftalt og besluttet i NATOs militære komité om denne sag på mødet den 13. februar 1986.

Endvidere vil jeg spørge ministeren, om det ikke er korrekt, at de gamle våben er ubrugelige, og at de nye militært set er frygtelig effektive, og at nettoresultatet derfor er en vældig oprustning.

Endelig vil jeg spørge ministeren, om han kan bekræfte, at det er hensigten, at denne sag skal luskes igennem på den måde, at USAs regering over for USAs senat påstår, at NATO har godkendt sagen, mens man laver en beslutningsproces i NATO-organerne, hvor man kun tager tingene til efterretning og så bilder det danske parlament ind, at man ikke har været med til at træffe nogen beslutning.

Hans Hækkerup (S):

Hr. Lasse Budtz kan desværre ikke være til stede og har derfor bedt mig om at bekræfte, at socialdemokratiet ønsker, at regeringen – alene eller sammen med andre NATO-lande – på førstkommende ministermøde i NATO gør det klart, at vi utvetydigt vender os imod placeringen af flere kemiske våben i Europa, og at Danmark under ingen omstændigheder vil modtage sådanne våben.

Jeg forstod ministerens besvarelse således, at han bekræftede det sidste: at Danmark under ingen omstændigheder ville modtage sådanne våben.

Men jeg vil altså spørge udenrigsministeren, om han på det førstkommende ministerrådsmøde vil gøre det klart, at vi vender os imod deployering af sådanne våben i Europa i det hele taget.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Pelle Voigt var inde på, at det blev stillet som en yderligere betingelse af den

[Udenrigsministeren]

amerikanske kongres, at NATOs forsvarsplanlægning, der jo hvert andet år opstiller vejledende mål for medlemslandenes fremtidige forsvarsbidrag, skulle indeholde et amerikansk styrkemål om produktion af disse binære kemiske våben.

Drøftelsen af dette spørgsmål er nu indledt i NATOs organer. Selv om den amerikanske holdning til dette styrkemål, der jo er formuleret af Saceur, formelt ikke foreligger på nuværende tidspunkt, er der næppe tvivl om, at den vil være positiv.

Men for god ordens skyld skal jeg gøre opmærksom på, at styrkemål i henhold til NATOs procedure altid er uforpligtende, og at selve beslutningerne under alle omstændigheder vil være et nationalt anliggende, i dette tilfælde et amerikansk anliggende.

Men både til hr. Pelle Voigt og til hr. Hans Hækkerup skal jeg for at undgå unødige spekulationer sige, at den klare danske holdning til kemiske våben er velkendt af vore allierede. I konsekvens af den klare danske holdning kan Danmark naturligvis ikke give udtryk for støtte til en amerikansk produktion af binære kemiske våben.

Til hr. Albrechtsen må jeg sige, at han har hørt forkert; jeg sagde ikke, at jeg ikke havde kendskab til, hvad der foregik i NATOs organer, jeg sagde, at en beredskabsplan som den, jeg indledningsvis omtalte, mig bekendt endnu ikke er blevet fremlagt i NATOs organer.

Jeg mener ikke, at man i alle situationer kan sige, at det, at man moderniserer nogle våben og dermed måske oven i købet nedbringer antallet af dem, kan kaldes oprustning. Det mener jeg heller ikke nødvendigvis man kan gøre her, hvor der, som jeg indledningsvis sagde, jo lægges op til, at antallet af kemiske våben i Europa skal reduceres. Det mener jeg ikke man uden videre kan kalde en oprustning, og jeg kan klart afvise hr. Albrechtsens påstand om, at denne sag er noget, der skal luskes igennem. Det er noget, vi diskuterer i fuld åbenhed som f.eks. her, og jeg kan kun gentage, at den danske holdning til kemiske våben er yderst velkendt.

Pelle Voigt (SF):

Nu valgte ministeren sine ord med stor omhu, da han sagde, at den danske regering ikke kunne give udtryk for støtte til produk-

tion af disse binære våben og deres placering i Europa.

Det er jo egentlig ikke det, der er spurgt om. Der er faktisk ikke spurgt om, hvorvidt Danmark i givet fald vil tie og samtykke. Der er spurgt om, hvorvidt Danmark sammen med andre lande vil oplade sin røst og gøre den amerikanske præsident og den amerikanske kongres opmærksomme på, at vi synes, dette her er en dårlig idé. Der er ikke spurgt om, hvorvidt man vil holde lav profil i denne sag og ikke sige noget. Derfor vil jeg gentage mit spørgsmål: er det sådan, at Danmark alene eller sammen med andre lande vil protestere mod disse planer ved at meddele, at vi synes, det er en dårlig idé?

Jeg vil yderligere spørge, om denne sag vil blive drøftet på det forsvarsministermøde, som om få dage starter i NATO, og hvilken holdning til sagen Danmark i givet fald vil lægge frem på dette forsvarsministermøde.

Foranlediget af diskussionen om beslutningsforslaget forleden dag og det, at ministeren nu ikke besvarede mit spørgsmål med hensyn til at holde muligheden åben for under andre forhold at indføre kemiske våben på dansk område – noget, vi jo drøftede ganske livligt, da vi forleden drøftede spørgsmålet om en kemivåbenfri zone – vil jeg slutte sig til at spørge ministeren, om det er sådan, at det er dansk politik, at der aldrig under nogen omstændigheder må indføres kemiske våben på dansk område, at denne option altså er lukket én gang for alle.

Hans Hækkerup (S):

Vi er selvfølgelig i socialdemokratiet meget glade for, at regeringen klart giver udtryk for, at den ikke kan støtte deployering af kemiske våben i Europa.

Men det, jeg spurgte om, var faktisk, om udenrigsministeren ville tage et initiativ til alene eller sammen med andre NATO-lande at stille et forslag på førstkommende møde i NATOs ministerråd, hvoraf det fremgår, at Danmark tager afstand fra deployering af sådanne våben i Europa.

Albrechtsen (VS):

Jeg forstod, at udenrigsministeren kunne bekræfte, at sagen altså skal luskes igennem på den måde, at man over for folketinget siger, at der er tale om uforpligtende styrke-

[Albrechtsen]

målsplaner, mens USAs regering over for Senatet kan påberåbe sig, at NATO har godkendt opstillingen. Det er efter min mening rent lusk.

Ministeren siger, at der ikke er nogen beredskabsplaner fremlagt i NATOs militærkomité, og så vil jeg spørge, om det ikke er rigtigt, at der i hvert fald var så meget konkret i det, at f.eks. Norge i ugerne efter NATO-militærkomiteens møde den 13. februar 1986 gik i gang med konkret at drøfte kriseplacering af kemiske våben i Norge med USA. Er det ikke korrekt, at planerne i hvert fald var så konkrete på NATO-militærkomitémødet?

Fischer (KF):

Jeg vil gerne spørge udenrigsministeren, om det ikke er rigtigt, når man taler om flere kemiske våben i Europa, at det altdominerende problem, vi er stillet over for, er det enorme sovjetiske arsenal af kemiske våben, der i dag er kampklart i Europa, og som der ikke findes et modstykke til.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil gerne indlede mit svar med at give hr. Fischer ret i, at det er det, der er grundproblemet, og det er jo et problem, som man åbenbart blæser på, når man diskuterer disse spørgsmål, og det er det, der gør, at det har været så vanskeligt at nå igennem med de danske synspunkter. Flere spillere har rejst tvivl om, hvorvidt vi nu også var enige alle sammen i vores ønske om at øve en indsats imod kemiske våben. Det er vi ikke uenige om, men der skal bare være en vis rimelighed i tingene, og det er der jo ikke, så længe situationen er som beskrevet i hr. Fischers spørgsmål.

Når der spørges, om vi vil tage noget initiativ, vil jeg gerne gentage, at beslutninger om forsvarsforanstaltninger ikke bliver truffet af NATO; de er og bliver et nationalt ansvar. Og det er for øvrigt et forhold, som vi fra dansk side lægger helt afgørende vægt på, når vi selv bliver præsenteret for f.eks. NATOs styrkemål vedrørende det danske for-svar.

Men hvis der skulle være nogen, der er i tvivl om, hvad den danske holdning er til kemiske våben – en holdning, der, som jeg sagde det før, deles af formentlig alle i denne sal – skal jeg love, at vi vil drage omsorg for,

at de, der ikke er klar over, hvad vores holdning er, får det at vide.

Når hr. Pelle Voigt spørger, om der for altid er lukket af for, at der kommer kemiske våben til Danmark, vil jeg igen erindre om, at ingen deployering af kemiske våben til Danmark og ingen plan overhovedet for en sådan deployering ville kunne accepteres fra dansk side uden folketingets forudgående godkendelse.

Hr. Albrechtsens spørgsmål om, hvad der er diskuteret i Norge, må jeg erkende at jeg er ude af stand til at svare på.

Thoft (SF):

Jeg vil bede ministeren besvare det spørgsmål, hr. Hans Hækkerup har stillet to gange.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg har besvaret spørgsmålene. Jeg har ikke noget at føje til, hvad jeg har sagt herom.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 821

2) Til *indenrigsministeren* af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Hvordan finder ministeren at det er muligt for kommunerne at holde uændret aktivitet, så der ikke bliver tale om en realvækst i nettodriftsudgifterne, når kommunerne skal bruge i millionvis af kroner på at nedtage asbestholdige loftsplader, og agter ministeren på grund af denne situation at tage initiativ til at give hjemmel til dispensation i lov nr. 580 af 19. december 1985?«

Skriftlig begrundelse

Kommunerne står over for en kæmpeopgave i form af nedtagning af asbestholdige loftsplader i skoler, daginstitutioner etc., og det bliver en meget dyr opgave, som kan slå bunden ud af ethvert kommunalt budget. Situationen bliver endnu mere grotesk, hvis kommunerne oven i det hele skal betale skat i tilfælde af realvækst i de forøgede nettodriftsudgifter.

Flere kommuner har i dag et budget, hvor realvæksten er nul, men udgifter i millionklassen til nedtagning af asbestholdige lofts-

[Elisabeth Bruun Olesen]

plader vil betyde, at realvæksten vil blive over nul, og det vil sige, at staten kommer til at tjene penge på, at kommunerne tager deres ansvar for børnenes helbredstilstand alvorligt, hvis de vel, at mærke gør det i år. Dette er en fuldkommen kynisk måde at føre økonomisk politik på. Ja, ministerens svar på spørgsmål nr. S 798 om, at regeringen har tiltro til, at kommunerne vil holde uændret aktivitet, tyder oven i købet på, at regeringen slet ikke mener, at loftspladerne skal tages ned, men at de fortsat skal hænge og drysse asbestfibre ned i hovederne på børnene og lærerne, vel vidende, at asbestfibre kan frembringe kræft.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Hver dag sin asbestskandale i skoler, institutioner, politistationer, svømmehaller osv. Det breder sig. Kvadratkilometervis af dryssende asbestplader skal nedtages. Det har for øvrigt fået nogle skolebørn til at komme med den lidt makabre graffiti: »Tag ymer med i skolen; der er gratis drys.«

Nedtagningen kan ikke vente til næste år, i alle tilfælde kun hvis man accepterer den forøgede kræft risiko, man dermed udsætter både børn og voksne for. Men kommunerne straffes dobbelt. Først skal de overhovedet betale for, at lofterne udskiftes. De har sat asbestpladerne op i sin tid i tiltro til, at de ikke var sundhedsfarlige. Men oveni kommer de så til at betale enten afgift på 20 pct. ved nyanlæg eller måske op til 100 pct. i beskatning ved nettorealvækst i de samlede nettoudgifter, og det er rystende umoralsk.

Den tidligere indenrigsminister mente, at kommunerne kunne holde uændret aktivitet, så tilskudsnedsettelsen ikke blev aktuel. Nu har vi fået en ny indenrigsminister. Mener den nye indenrigsminister også det i betragtning af de millionsummer, det vil koste at få asbestpladerne taget ned?

Indenrigsministeren (Enggaard):

Der foreligger som bekendt ikke sikre opgørelser over, i hvilket omfang der er opsat asbestholdige loftsplader i kommunale institutioner, skoler osv., og i hvilket omfang disse materialer på grund af beskadigelse, placering eller andet udgør et problem i forhold til indeklimaet. Derfor kan der heller ikke i

dag siges noget om, hvilke udgifter kommunerne vil få på det område.

Men jeg vil understrege, at overvejelserne om, hvordan asbestfaren kan minimeres, endnu ikke er afsluttet. Der er derfor ikke noget godt grundlag for på én gang at fjerne al asbest, hvad den sidste tids offentlige debat har haft tendens til at kræve.

Men jeg kan sige så meget, at regeringen snarest vil udsende koordineret udmelding til landets kommuner om, hvordan man bør forholde sig. Den vil basere sig på det arbejde, som boligministeren har iværksat, og som vil være færdigt før påske.

Ifølge reglerne i lov nr. 580 af 19. december 1985 skal der ved opgørelse af den samlede vækst fra 1984 til 1986 korrigeres for merudgifter som følge af nye opgaver. Og når udmeldingen til landets kommuner er udsendt, vil regeringen derfor optage forhandling med de kommunale organisationer om kompensation for merudgifterne som følge heraf.

Det vil herunder blive forhandlet, hvordan det kompensationsbeløb, der måtte blive opnået enighed om, kan blive lagt oven i vækstrammen. Jeg vil dog understrege, at jeg ikke mener, der i de henstillinger, der indtil nu er udsendt, kan hentes argument for de meget omfattende bygningsændringer, der for tiden overvejes i en række kommuner. Jeg skal her på ny henvise til det resultat, der meget snart vil foreligge af det udvalgsarbejde, som boligministeren har iværksat, og som indebærer deltagelse fra de berørte faglige instanser.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg vil takke mange gange for svaret. Jeg ved ikke, om jeg hørte rigtigt, om det var meningen, at arbejdet med hensyn til spørgsmålet om den mulige nedtagning af asbest skulle være færdigt før påske. I så fald synes jeg, det er et stykke virkelig hurtigt arbejde, der er gjort, og hvis jeg hørte rigtigt, vil jeg sætte meget pris på det, for de erfaringer, vi har haft indtil nu, er helt anderledes. VS fremsatte sidste år et forslag om dispensationer, som blev imødekommet lidt. I slutningen af november kom der en redegørelse fra arbejdstilsynet. Den fik vi i december, og den har endnu i dag ikke været oppe i arbejdsmiljørådet; det kommer den måske først

[Elisabeth Bruun Olesen]

umiddelbart før sommeren. Så hvis jeg hørte rigtigt, altså at planen vil komme inden påske, synes jeg, vi er nået meget langt frem.

Stavad (S):

Må jeg spørge, om jeg forstod det rigtigt, nemlig at ministerens svar var en afvisning af at give kompensation for udgifter til at fjerne en kræftisiko ved fjernelse af asbest- og karlitlofter.

Må jeg for det andet spørge, om det ikke er rigtigt forstået, at det er nogle ganske andre kommuner, der får gavn af det, end dem, der har udgifterne, hvis ministeren medtager det i kommunernes vækstrammer.

Må jeg for det tredje spørge ministeren, om han vil være parat til at støtte et socialdemokratisk ændringsforslag, som vi allerede i går bebudede under debatten om lovforslag nr. L 190 på socialdemokratiets vegne, og som fjerner afgiften for alle investeringer, der er begrundet i arbejdsmiljøforbedringer, derunder også asbest- og karlitlofter, der skal udskiftes, sådan at vi ikke kommer i den situation, at vi skal have en statsafgift på forbedringsarbejder, som iværksættes for at fjerne en kræftisiko.

Lenger (VS):

Problemet er, at kommunerne har fulgt råd fra staten, og hvis den gældende lovgivning ikke ændres, vil man komme til at betale en afgift på 20 pct. til staten for at have fulgt statens rådgivning.

Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om hans løfte om at optage forhandlinger om kompensation skal forstås på den måde, at ministeren altså er villig til i et eller andet omfang at yde kompensation for udgifterne til kommunerne.

Det andet, jeg gerne vil spørge om, vedrører ministerens understregning af, at man endnu ikke kender omfanget af skaderne. Her vil jeg gerne spørge, om det er det afgørende eller det ikke snarere er princippet, der er afgørende. Har det f.eks. betydning for, om man skal yde fuld kompensation, delvis kompensation eller ingen kompensation, at man endnu ikke kender omfanget?

Indenrigsministeren (Enggaard):

Fru Elisabeth Bruun Olesen hørte rigtigt, når hun mente, jeg sagde, at resultatet af det

arbejde, som boligministeren har iværksat sammen med de berørte styrelser m.v., tænkes at foreligge inden påske. Og det er vigtigt af hensyn til, at kommunerne har en vejledning for, hvordan man bedømmer de tekniske og sundhedsmæssige forhold m.v. i spørgsmålet om asbestplader i de offentlige bygninger, som vi taler om.

Men jeg tror også, det er rigtigt, som jeg bemærkede det, at der i dag jo ikke findes noget fuldstændigt overblik over, hvilket omfang disse problemer har, og at det derfor på samme tid er rigtigt at have en vurdering både af de tekniske og sundhedsmæssige sammenhænge og af problemets omfang. Hr. Lenger kan selvfølgelig have ret i, at et princip ikke nødvendigvis behøver at afhænge af, om det er af lille eller stort omfang, men jeg tror nu alligevel, man vil erkende, at det med hensyn til at vurdere det videre forløb og derunder de økonomiske konsekvenser for de parter, som er indblandet, er vigtigt også at kende omfanget af et sådant problem.

Jeg tror, jeg må sige til hr. Stavad, at det i forbindelse med de kommende forhandlinger med de kommunale organisationer om en kompensation i anledning af en sådan ny opgave ikke vil være rigtigt her at binde mig til forskellige opfattelser og definitioner. Jeg tror, hr. Stavad fuldt ud vil forstå, at det i dag ikke er muligt at give en detaljeret opgørelse over, hvilke principper og synspunkter der kan lægges til grund, så meget mindre som det vil være rigtigt først at se de redegørelser, jeg har bebudet.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg takker indenrigsministeren og vil blot supplere med at spørge, hvilken tidsfrist der så vil foreligge for finansieringen, når forhandlingerne om merudgifterne med kommunerne nu skal i gang, og om tidsfristen vil kunne blive skubbet i forbindelse med, at handlingsplanen vedrørende både arbejdsmiljøproblemerne i forbindelse med asbest og de indeklimamæssige forhold skal være færdig først, eller man vil kunne gå over til finansieringen, før denne handlingsplan er færdigudarbejdet.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg må indrømme, at ministerens sidste svar undrer mig lidt, for det kan vel ikke væ-

[Lissa Mathiasen]

re afgørende for dem, der bliver udsat for faren, hvilket omfang det i øvrigt har landet over. Jeg synes, det var kedelige undertoner, der lå i ministerens svar, nemlig at man ville være noget betænkelig ved at gå ind i det, hvis det viste sig at have et væsentligt omfang. Det lød næsten, som om ministeren med disse svar forsigtigt gav udtryk for, at der vist nærmest var tale om hysteri hos befolkningen landet over. Jeg vil spørge, om ministeren kunne give f.eks. Århus kommune et godt råd med hensyn til, hvad den skal gøre. Alene på ældreområdet, dvs. plejehjem m.v., har man nu gjort op, at det er omkring 1½ ha, der er besat med asbestplader. Hvilket råd vil ministeren give Århus kommune?

Stavad (S):

Er ministeren ikke enig i, selv om ministeren ikke ønsker at binde sig, at det under ingen omstændigheder hverken fra et kommunalt synspunkt, et statsligt synspunkt eller et miljømæssigt synspunkt kan være rigtigt, at kommuner og amter skal betale en afgift til staten for at fjerne en kræftisiko? Vil ministeren derudover bekræfte, at han, hvis vi ikke får løst problemet med det forslag, som vi får til første behandling i eftermiddag og til tredje behandling på fredag, eller ved ændring af det socialdemokratiske forslag, vi havde til første behandling i går, får loven ændret, ingen mulighed har for at fritage disse kommuner for afgiften, da der ingen kompensationsmulighed er for ministeren?

Henning Rasmussen (S):

Jeg kan godt forstå, at når ministeren skal føre forhandlinger, kan han ikke her redegøre for alle detaljer i forhandlingsresultatet, men jeg vil gerne spørge ministeren: kan der være nogen som helst tvivl om, at kompensation for udgifterne skal gå til den kommune, der har haft de konkrete udgifter, og ikke gives under en eller anden form som en generel forhøjelse af bloktilskud, der fordeles efter de regler, der nu gælder for fordeling af bloktilskudspengene? Kan der overhovedet være nogen tvivl om, at det er den enkelte kommune, der skal have kompensation? Det var det ene. Det andet er: hvad er grunden til, at ministeren ikke vil vælge den enkle og letforståelige metode til at holde de pågæl-

dende kommuner skadesløse at fremsætte eller acceptere, at der fremsættes lovforslag om ændring af indgrebsloven, så det ligger ganske klart, at enhver kommune, der har haft de udgifter, det drejer sig om, er fri for at skulle betale enten en strafafgift af driftsudgiftsstigningen eller en afgift af den nødvendige anlægsvirksomhed?

Lenger (VS):

Jeg synes, det er acceptabelt, at ministeren ikke vil gå ind i alle detaljer på nuværende tidspunkt, og derfor vil jeg godt formulere mine spørgsmål lidt mere generelt.

For det første: er det afgørende for ministerens holdning til eventuelle kompensationer, om problemet er lille eller stort?

Og for det andet: skal ministerens svar forstås på den måde, at han er villig til i et eller andet omfang at gå ind på at yde kompensation?

Indenrigsministeren (Enggaard):

Der er jo stillet ganske mange spørgsmål og mange spørgsmål, der er af den karakter, at de foregriber, hvad der videre skal ske i forbindelse med en drøftelse med de kommunale organisationer.

Jeg tror, at også spørgerne har en betydelig forståelse for, at det ikke er hverken rigtigt af eller muligt for mig på nuværende tidspunkt at gå ind i en stillingtagen til en række principper.

Jeg har samtidig understreget, at det er vigtigt af hensyn til de dispositioner, som skal træffes i kommunerne, at der så hurtigt som muligt – og det har jeg givet oplysning om – kan komme en vejledning med hensyn til de tekniske og sundhedsmæssige forhold i forbindelse med asbestplader.

Det vil for det første give kommunerne et sikrere grundlag for at træffe deres beslutninger om, hvilke dispositioner der skal foretages, hvad der rent konkret skal ske, og det tror jeg er det første og vigtigste udgangspunkt. Jeg tror derfor heller ikke, det er rigtigt i dag at foregribe spørgsmålet om det økonomiske mellemværende mellem kommunerne og staten. Jeg har god vilje til at gå ind i disse spørgsmål med betydelig åbenhed, men jeg beder om forståelse for, at det ikke kan være rigtigt i dag at foregribe de drøftelser, som senere skal finde sted.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 827

3) Til *indenrigsministeren* af:

Carsten Andersen (SF):

»Vil ministeren foretage en undersøgelse af, i hvilken udstrækning lægekollegiets modvilje mod samarbejde med viceforstander, sygeplejerske Leif Arnvig har haft indflydelse på Fyns amtskommunes fyring af Leif Arnvig?«

Skriftlig begrundelse

Ved »det af folketinget i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, nedsatte tilsyn med behandlingen af frihedsberøvede personer« (§ 71-tilsynets) besøg i eftersommeren 1984 på det psykiatriske hospital i Middelfart blev § 71-tilsynet opmærksomt på, at reservelægekollegiet afviste at samarbejde med Leif Arnvig, et forhold, der havde udviklet sig til at være så anspændt, at lægerne forlod lokalet, hvor Leif Arnvig opholdt sig.

Det anspændte forhold havde angiveligt rod i, at Leif Arnvig aktivt havde medvirket til offentlighed omkring de utålelige forhold på en række lukkede afdelinger på hospitalet i Middelfart og lægernes ansvar herfor.

Viceforstanderen indgav en klage til sundhedsstyrelsen over en 40 dages fiksering. Klagen medførte en tilrettevisning af overlægerne for forsømmelighed. Yderligere har Leif Arnvig over for Yngre Læger forlangt, at 25 pct.s arbejdstid til fuld løn skulle ændres til fordel for en 100 pct.s patientbehandling. Af overlægerne forlangte Leif Arnvig, at de var ansvarlige for, at deres medarbejdere passede jobbet.

Spørgeren finder det selvløsende klart, at Leif Arnvig inden for sit ansvarsområde har arbejdet for forbedring af patienternes pleje. Det er derimod tvivlsomt, om lægerne har overholdt deres lovmæssige forpligtelser i henhold til lægeloven, når de har modarbejdet Leif Arnvig i hans bestræbelser for at opfylde sin forpligtelse som sygeplejerske.

Det er spørgerens opfattelse, at der ikke må herske tvivl om, at lægerne til fulde har arbejdet positivt for at lindre og helbrede patienterne. Det er i grundlovens § 71, stk. 7, fastslået, at folketinget har en særlig forpligtelse til at følge de frihedsberøvedes behand-

lingsvilkår, hvorfor spørgeren forventer, at ministeren svarer positivt.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Hr. Carsten Andersen har stillet 3 spørgsmål til mig, som alle vedrører Fyns amtskommunes afskedigelse af viceforstander Leif Arnvig, ansat ved Middelfart psykiatriske sygehus.

Hr. Carsten Andersen spørger, om jeg vil foretage en undersøgelse af, i hvilken udstrækning modvilje hos henholdsvis lægekollegiet, plejepersonalet og sygehusforvaltningen i Fyns amtskommune har haft indflydelse på viceforstander Arnvigs afskedigelse.

I sine begrundelser henviser spørgeren til, at en sådan modvilje givetvis skyldes, at Leif Arnvig har været medvirkende til, at forskellige kritisable forhold på Middelfart sygehus er bragt frem i offentligheden, og at afskedigelsen derfor må anses for et forsøg på knægtelse af ytringsfriheden.

Jeg skal svare hertil, at ansvaret for den daglige drift af sygehusene, herunder ansættelsesforhold og lignende, påhviler den enkelte amtskommune. Som led i denne forpligtelse skal amtskommunen inden for de fastsatte regler og inden for de aftaler, der er truffet med de faglige organisationer, tage de nødvendige forholdsregler til sikring af, at opgaverne bliver varetaget på forsvarlig vis. Jeg ser derfor ingen grund til, at indenrigsministeriet iværksætter en særlig undersøgelse af viceforstander Arnvigs afskedigelse.

Jeg vil i den forbindelse understrege, at jeg finder det vigtigt, at også offentligt ansatte har mulighed for at ytre sig om forholdene på deres arbejdsplads, også selv om der erved udtrykkes kritik af forholdene.

Det ændrer dog ikke ved, at amtskommunen til enhver tid er forpligtet til at sørge for, at forholdene på et sygehus, herunder samarbejdsforholdene, fungerer på en for patienterne og det samlede personale forsvarlig måde.

Jeg er i øvrigt bekendt med, at Dansk Sygeplejeråd agter at anlægge civilt søgsmål mod Fyns amtskommune for uberettiget afskedigelse.

Carsten Andersen (SF):

Jeg vil godt takke indenrigsministeren for svaret. Det var jo en gennemgang af amts-

[Carsten Andersen]

kommunens forpligtelser i relation til den daglige drift, men jeg mærkede mig, at ministeren fandt det vigtigt, at offentligt ansatte har mulighed for at ytre sig.

Jeg vil godt vende tilbage til mit spørgsmål, der ikke handlede om, hvorvidt Fyns amtskommune har ansvar for den daglige drift og for ansættelser. Jeg spurgte ministeren, om han vil foretage en undersøgelse af, i hvilken udstrækning lægekollegiets modvilje mod at samarbejde med viceforstanderen har haft indflydelse på fyringen. Jeg ved godt, at ministeren ikke har mulighed for at gå ind i, om Fyns amtskommune kan fyre eller ikke kan fyre viceforstanderen. Det er i og for sig noget, der er folketinget fuldstændig uvedkommende. Det er Fyns amtskommunes egen sag. Det, der er interessant i denne sag, er, om lægekollegiet ikke er højere forpligtet til at arbejde for, at der sker en udvikling til bedring for patienterne i Fyns amtskommune, og at de faktisk går imod denne forpligtelse, når de medvirker til viceforstanderens opsigelse.

Jeg skal henvise til, at af den redegørelse, som jeg går ud fra er ministeren bekendt, og som fra Fyns amtskommune er sendt til folketingets præsidium, til statsministeren og også til den tidligere indenrigsminister, fremgår det helt klart på side 5 og 6, at man har drøftet forholdene internt i Fyns amtskommune, og at viceforstanderen tidligere har indstillet sig på at samarbejde, men derefter siger Yngre Læger, at de ikke kan tiltræde forslaget om, at der skal ske en forbedring af forholdene.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren, om han ikke vil svare på spørgsmålet, om han vil se på lægernes forpligtelse til at skabe bedre forhold på sygehuset.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg må henholde mig til det svar, jeg har givet. Jeg har ikke mulighed for at foretage en undersøgelse som den, spørgeren anmoder mig om.

Carsten Andersen (SF):

Hvis der på en almindelig somatisk afdeling blev anvendt behandlingsmetoder, som hørte hjemme i 1920, og der var et sygeplejepersonale, som ønskede at forbedre disse behandlingsmetoder, men man fra lægernes

side fik aktioneret imod sygeplejerskerne, sådan at de blev trængt ud fra denne somatiske afdeling, ville ministeren så ikke finde, at det var i strid med lægeloven og i strid med lægernes løfte om samvittighedsfuldhed og omhu over for patienterne, at de modvirkede bestræbelserne for en sådan modernisering? Hører dette forhold ikke under indenrigsministerens, sundhedsstyrelsens, regie?

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg kan godt se hr. Carsten Andersens hensigt med at føre en sådan tænkt situation ind i billedet, men jeg har ikke mulighed for på baggrund af denne tænkte situation at give et fortolkningsbidrag til den sag, som hr. Carsten Andersen primært har rejst.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg skal sige, at det sidst stillede spørgsmål ligger klart på kanten af, hvad der er indeholdt i det oprindelige spørgsmål.

Carsten Andersen (SF):

Man bliver jo en gang imellem nødt til at gå over i nogle andre billeder for at bringe forståelse, for de fleste mennesker har jo større kendskab til somatiske afdelinger end til psykiatriske afdelinger, og i alle tilfælde er der en del, som ikke ønsker at stifte bekendtskab med forholdene på de psykiatriske afdelinger. Derudover er der meget stor sammenlignelighed i eksemplerne.

Men jeg fik ikke svar på mit spørgsmål: hører lægernes udøvelse af deres gerning under indenrigsministerens ansvarsområde, eller gør den ikke? Er det klart?

Indenrigsministeren (Enggaard):

Det er det, ja.

Carsten Andersen (SF):

Hvorfor er det så ikke indenrigsministerens opgave at påse, at lægerne ikke modvirker en forbedring af forholdene f.eks. på Middelfart psykiatriske afdeling?

Indenrigsministeren (Enggaard):

Vi taler her om en afskedigelsessag, hvor det er Fyns amtskommune, der som ansvarlig for sygehusdriften i Fyns amtskommune har et ansvar for, hvordan forholdene udvikler

[Indenrigsministeren]

sig, og jeg har desuden gjort rede for, at der, så vidt det er oplyst for mig, er anlagt et civilt søgsmål i forbindelse med spørgsmålet om usaglig afskedigelse af den pågældende.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 828

4) Til indenrigsministeren af:

Carsten Andersen (SF):

»Vil ministeren foretage en undersøgelse af, i hvilken udstrækning plejepersonalets modvilje mod samarbejde med viceforstander, sygeplejerske Leif Arnvig har haft indflydelse på Fyns amtskommunes fyring af Leif Arnvig?«

Skriftlig begrundelse

Ved besøget af det af folkettinget i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, nedsatte tilsyn med behandlingen af frihedsberøvede personer (§ 71-tilsynet) i eftersommeren 1984 på det psykiatriske sygehus i Middelfart blev § 71-tilsynet opmærksomt på et meget spændt forhold mellem plejepersonalets organisation og Leif Arnvig, et forhold, der senere blev forværret ved, at plejerne i efteråret 1984 gik i strejke med henblik på at få Leif Arnvig fyret.

Der er ingen tvivl om, at Leif Arnvig har kritiseret en række plejeres arbejdsmetoder. Leif Arnvig har forestået politianmeldelser af plejere for overgreb på patienter. Plejerne blev frifundet på grund af bevisets stilling. At plejeforholdene på Middelfart var under al kritik, er fastslået af embedslægen i rapport fra 23. marts 1984, sygehusforvaltningens notat af 3. april 1984 samt sundhedsstyrelsens notat af 8. februar 1985. På denne baggrund blev der udarbejdet forslag om ændret behandlingsorganisation og formaliseret efteruddannelse.

Spørgeren finder, at det offentlige har et udvidet ansvar over for de personer, som det offentlige berøver friheden og dermed den simpleste forsvarsmekanisme, man har: flugt fra overgreb. Dette ansvar bør udøves af et godt uddannet personale, som via en positiv personalepolitik gøres interesseret i god udførelse af plejjobbet.

Spørgeren finder det væsentligt at få fastslået, om Fyns amtskommune gennem en

pauver personalepolitik indirekte har lagt hindringer i vejen for udøvelse af god plejevirksomhed. Det er ved de forskellige undersøgelser oplyst, at der har været uhyre ringe efteruddannelse, en stiv og bureaukratisk personalepolitik samt et lidet motiverende miljø.

Folketinget har via grundlovens § 71, stk. 7, et særligt ansvar for behandlingen af frihedsberøvede, hvorfor det er vigtigt at få oplyst, i hvilken udstrækning det dårlige arbejdsklima på Middelfart psykiatriske sygehus forhindrer forbedringer af behandlingen af frihedsberøvede.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Det andet spørgsmål har samme karakter som det første, der er stillet, og jeg skal derfor henvise til det svar, jeg har givet på det.

Carsten Andersen (SF):

Det er jo klart en form for rationalisering at skyde problemerne væk på den måde. Det, sagen drejer sig om i dette spørgsmål, er, som der står i begrundelsen, den udsultning og den pauvre personalepolitik, der er ført på området, idet dette har haft indflydelse på udviklingen af det psykiatriske behandlingsklima på Middelfart. Det er det, der er baggrunden, og det er også det, der betyder noget for det ansatte personale derovre.

Det er fastslået i en undersøgelse, der er foretaget af amtskommunen, at medarbejderne synes at skamme sig over at arbejde på Middelfart hospital. »Når folk ude i byen spørger mig, hvor jeg arbejder, må jeg svare, at jeg arbejder på havnen«, siges det blandt personalet derovre, der ikke ønsker at vedkende sig sin arbejdsplads. Ud fra denne holdning til arbejdspladsen, denne fornemmelse af mistro over for arbejdspladsen, beder jeg ministeren være med til at undersøge, om den førte personalepolitik har været medvirkende til at modvirke en forbedring af patienternes forhold på Middelfart.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg kan kun sige, at jeg ikke har noget ønske om at gå ind i en sådan undersøgelse.

Carsten Andersen (SF):

Det er gået op for mig, at ministeren ikke har noget ønske om det, men spørgsmålet er

[Carsten Andersen]

jo så, om det ikke stadig væk ligger inden for ministerens ansvarsområde, når amtskommunerne ikke opfylder den forpligtelse, der lå i overtagelsen af de psykiatriske hospitaler.

I 1976 blev der fra statens side givet 10 mill. kr. til Middelfart sygehus til forbedring af forholdene. Spørgsmålet er, om ministeren bare kan vende ryggen til, at de intentioner, der lå i at overføre sygehuse fra statens pauvre forvaltning, kun gav en endnu mere pauvre forvaltning fra amtskommunernes side, om det ikke er ministerens forpligtelse at følge med i, hvad der sker på psykiatriske sygehuse, og hvordan behandlingen af patienterne på de lukkede afdelinger er.

Jeg vil godt høre, ikke om det er et ønske hos ministeren, men om det ikke er ministerens forpligtelse.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Selvsagt følger energimini ... indenrigsministeren udviklingen inden for hospitalsvæsenet, herunder også forholdene på det hospital, vi taler om her.

Carsten Andersen (SF):

Jeg vil da ønske, at indenrigsministeren ville lægge energi i disse ting, men på hvilken måde følger indenrigsministeren den udvikling, som sker på de lukkede psykiatriske afdelinger?

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg tror, hr. Carsten Andersen vil forstå, at efter nogle ganske få dage i embedet vil jeg ikke have mange muligheder for at svare detaljeret på en række af de spørgsmål, som hr. Carsten Andersen har mulighed for at stille. Jeg beklager, men jeg beder også om forståelse for det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 829

5) Til *indenrigsministeren* af:

Carsten Andersen (SF):

»Vil ministeren foretage en undersøgelse af, i hvilken udstrækning modvilje hos sygehusforvaltningen i Fyns amtskommune mod offentlighed omkring forholdene på det psykiatriske hospital i Middelfart har haft ind-

flydelse på Fyns amtskommunes fyring af viceforstander, sygeplejerske Leif Arnvig?«

Skriftlig begrundelse

Pressen, folketinget og statsministeren har fra Fyns amtsborgmester og sygehusforvaltningen modtaget en redegørelse om sygehusforvaltningens grundlag for fyringen af Leif Arnvig. Af redegørelsen fremgår det utvetydigt, at sygehusforvaltningen var stærkt utilfreds med Leif Arnvigs offentlige udtalelser.

I et TV-interview oplyste amtsborgmester Jens Peter Fisker, at han opfattede Leif Arnvig som værende »for åbenmundet«. Endvidere er personalet i Fyns amtskommunes sygehusvæsen blevet pålagt ikke at udtale sig om forholdene omkring Leif Arnvigs fyring eller i øvrigt om sygehuset i Middelfart.

Der er for spørgeren ingen tvivl om, at det er på grund af offentligt ansattes yringsfrihed, at offentligheden har fået kendskab til de problematiske forhold, der herskede på sygehuset i Middelfart, og der er heller ikke tvivl om, at det er sket mod sygehusadministrationens ønske og vilje. Et ønske om tavshed kunne være forståeligt, hvis ledelse og medarbejdere arbejdede på højtryk for at forbedre forholdene, men forsøg på at knægte yringsfriheden er altid uacceptable.

Offentligt ansattes oplysninger om kritisabel forvaltning er offentlighedens eneste mulighed for at få indblik i forhold på lukkede afdelinger. Det samme gælder for folketinget, som har en særlig tilsynsforpligtelse i henhold til grundloven over for administrativ frihedsberøvede. Det må vække bekymring, når amtskommuner søger at fortie og skjule en dårlig forvaltning af et så ømtåleligt område som behandlingen af frihedsberøvede.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Det tredje spørgsmål har i princippet den samme karakter som de to foregående, og derfor kan jeg ikke føje noget til svaret.

Carsten Andersen (SF):

Det var jo standardsvaret, så der behøvede såmænd ikke at være lyd på højtaleren. Men ministeren har nu ikke læst spørgsmålet rigtigt. Det har selvfølgelig noget med fyringen af viceforstanderen i Fyns amtskommune at gøre, men det har sandelig også noget at gøre med det lidt positive tilsagn, som ministe-

[Carsten Andersen]

ren gav tidligere, nemlig om offentligt ansattes ytringsfrihed.

I dette spørgsmål er begrundelsen videreudddybet i, at Fyns amtsborgmester, Jens Peter Fisker, offentligt har udtalt, at han opfattede viceforstanderen som værende for åbenmundet. Det, spørgsmålet også går på, er, om det er heldigt, at man på områder, hvor det offentlige har meget vanskeligt ved at få at vide, hvad der foregår, accepterer dette og stiltiende ser på, at de eneste kilder, som man kan få oplysninger fra om, hvad der sker på de lukkede afdelinger, bliver lukket, fordi nogle amtskommuner ikke ønsker, at der kommer offentlighed omkring den forvaltning, som de har på disse lukkede afdelinger.

Ministeren sagde, at han var ny i embedet og ikke kunne følge med, men netop åbenmundede personer, der er ansat på lukkede afdelinger og andre steder, er nogle af ministerens vigtigste kilder til at få oplysninger om, hvad der foregår. Det er også en af folketingets § 71, stk. 7-tilsyns vigtigste kilder til at få oplysninger om, hvad der foregår, for det er ikke muligt for tilsynet at holde sig orienteret om alle disse ting.

Der er ingen grund til at stille yderligere spørgsmål her. Jeg vil vende tilbage, når ministeren – hvad skal vi sige? – sidder lidt mere sikkert i sadlen; der er ingen grund til at trække tiden ud i dag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 831

6) Til boligministeren af:

Lissa Mathiasen (S):

»Vil ministeren tage initiativ til en drøftelse med pengeinstitutterne om en nedsættelse af renten på de kommunalt garanterede indskudslån?«

Skriftlig begrundelse

Efter lov om individuel boligstøtte kan kommunalbestyrelsen i visse tilfælde stille garanti for bank- eller sparekasselån til indskud i lejligheder. Da kommunegarantien bevirker, at lånene er helt uden risiko for pengeinstitutterne – i lighed med de statsgaranterede uddannelseslån – virker det helt urimeligt, at pengeinstitutterne beregner sig

en rente på 14-15 pct. på disse lån, når privatpersoner samtidig kan optage lån, f.eks. boliglån, til en væsentlig lavere rente.

Boligministeren (Thor Pedersen):

Indledningsvis vil jeg sige, at vi ikke i boligministeriet følger rentesatserne på kommunegaranterede boligindskudslån, og jeg har dermed ikke kendskab til, hvorvidt disses forrentning generelt er højere end af andre udlån.

Jeg er imidlertid helt enig i, at såfremt renten på disse lån generelt er højere end ved anden lånoptagelse, er det ikke rimeligt, at sådanne lån som følge af kommunegarantien er risikofri for pengeinstitutterne.

Jeg har naturligvis ikke noget imod at tage spørgsmålet op med bankernes og sparekassernes organisationer. Problemet er, at disse organisationer ikke kan binde de enkelte pengeinstitutter, som frit kan fastsætte deres egne udlånsrentesatser.

Derimod kunne det overvejes at lægge et vist pres på pengeinstitutterne ved en tilkendegivelse af, at det ved ydelse af indskudslån sikret ved en kommunegaranti er forudsat, at lånene gives til en fordelagtig rente. Men initiativet til en sådan henvendelse til organisationerne bør nok snarere komme fra Kommunernes Landsforening, der i modsætning til boligministeriet er økonomisk og administrativt involveret i disse lån.

Jeg skal imidlertid love at tage initiativet med hensyn til at starte en proces.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil takke ministeren for svaret og ikke mindst for det tilsagn, jeg her fik om, at ministeren vil optage forhandlinger om disse ting.

Jeg kan da til ministerens oplysning sige, at i gennemsnit ligger disse rentesatser 2-4 pct. højere end for f.eks. almindelige boliglån og almindelige forbrugslån.

Jeg vil godt slutte med at stille ministeren det spørgsmål, om han er enig i, at det netop burde være lige så godt at investere i menneskers boliger som i udvidelse af forbrug, ja endog bedre.

Boligministeren (Thor Pedersen):

Jeg forstår ganske klart fru Lissa Mathiasens spørgsmål, og der ligger i mit svar, når

[Boligministeren]

jeg lover at tage et initiativ, at jeg også har sympati for spørgerens synspunkter.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Anne Grete Holmsgård: spm. nr. S 656

Jette Thomsen: spm. nr. S 723

Mette Groes: spm. nr. S 725

Houe: spm. nr. S 733

Helge Mortensen: spm. nr. S 741

Jytte Hilden: spm. nr. S 744 og 781

Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 747

Ingerlise Kofoed: spm. nr. S 749-751, 763 og 783

Gade: spm. nr. S 753

Tommy Dinesen: spm. nr. S 754, 778 og 780

Hanne Severinsen: spm. nr. S 755

Dorte Bennedsen: spm. nr. S 756

Dohrmann: spm. nr. S 757 og 784

Riishøj: spm. nr. S 758

Råhbæk Møller: spm. nr. S 760 og 761

Leif Hermann: spm. nr. 762

Lenger: spm. nr. S 764, 765, 782 og 788

Thoft: spm. nr. S 766

Carsten Andersen: spm. nr. S 768

Flemming Jensen: spm. nr. S 770

Hanne Thanning Jacobsen: spm. nr. S 771-773

Ahlmann-Ohlson: spm. nr. S 775

Taanquist: spm. nr. S 776

Inger Harms: spm. nr. S 777 og 785-787

Elisabeth Bruun Olesen: spm. nr. S 798-800

Albrechtsen: spm. nr. S 801

Margrete Auken: spm. nr. S 806 og 807

Spm. nr. S 656

Til *landbrugsministeren* (6/2 86) af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Hvilke konsekvenser vil ministeren drage af, at veterinærdirektoratets laboratorium i Ringsted har oplyst, at man med det analyseudstyr, der anvendes til stikprøvekontrol,

ikke er i stand til at påvise, om der findes rester af ormemedler, beroligende midler m.v. i svinene?«

Begrundelse

I Forbrugermagasinet i Danmarks Radio den 6. februar 1986 kl. 7.55 oplyste veterinærdirektoratets laboratorium i Ringsted, at laboratoriet faktisk kun er i stand til at påvise, om der er rester af antibiotika og visse vækstfremmende kønshormoner i dyr, der slagtes. Derimod er det ikke muligt at påvise, om der er rester af ormemedler (antiparasitære midler), beroligende midler, visse kønshormoner m.v., alt sammen midler, hvor der er fastlagt tilbageholdelsesfrister.

Svar (11/3 86):

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

I besvarelse af det stillede spørgsmål kan jeg oplyse, at det er rigtigt, at der på veterinærdirektoratets laboratorium i Ringsted ikke er udstyr til at foretage de nævnte undersøgelser, men jeg må i den forbindelse gøre opmærksom på, at man for adskillige stoffers vedkommende endnu ikke er i besiddelse af en brugbar undersøgelsesmetode til sporing af stofferne. Levnedsmiddelstyrelsen er imidlertid i gang med at udvikle analysemetoder til påvisning af restkoncentrationer i kød også for disse stoffers vedkommende.

Jeg vil gerne tilføje, at de nævnte stoffer ikke anses for at udgøre en særlig risiko, idet de normalt anvendes til unge dyr på et tidspunkt, hvor de endnu ikke er slagtefærdige. Der er kun ringe risiko for, at der godkendes slagtekroppe med indhold af restkoncentrationer af de nævnte stoffer, dels på grund af anvendelsesmåden, og dels fordi der for de enkelte præparater er fastsat en tilbageholdelsestid, således at dyr behandlet med et præparat, hvor der er angivet en tilbageholdelsestid på x dage, ikke må slagtes før x dage efter behandlingen.

Hertil kommer, at i henhold til »Instruks om udøvelse af kødkontrol« skal dyr, der vides eller formodes at have optaget eller at være blevet behandlet med bl.a. antiparasitære eller beroligende stoffer, totalt kasseres, hvis de leveres til slagtning inden tilbageholdelsestidens udløb.

[Landbrugsministeren]

Ud fra det anførte ser jeg ikke nogen anledning til umiddelbart at træffe yderligere foranstaltninger.

Spm. nr. S 723

Til *undervisningsministeren* (19/2 86) af:

Jette Thomsen (KF):

»Finder ministeren, at der kan være grund til at indføre et mere fleksibelt adgangskriterium for midaldrende langtidsledige, der søger om optagelse ved erhvervsuddannelser under uddannelses- og iværksætterydelsesordningen?«

Begrundelse

Erhvervsvejleder Jeanette Jakobsen, der er tilknyttet arbejdsformidlingen i Ålborg, har over for Nordjyllands Radio den 13. februar i år omtalt en række af de problemer, der opstår for midaldrende kvinder, der søger ind ved erhvervsuddannelserne under job- og iværksætterydelsesordningen. Jeanette Jakobsen peger på, at de midaldrende langtidsledige med en korterevarende uddannelsesbaggrund har krav på at vide, hvilke erhvervsuddannelser de umiddelbart vil kunne søge ind på uden yderligere teoretisk uddannelse.

Endvidere finder Jeanette Jakobsen, at den prioritering af ansøgere med studentereksamen fremfor de noget ældre, men mere modne og erhvervsferne ansøgere, som finder sted ved en række erhvervsuddannelser, er udtryk for en urimelig vægtning af studentereksamen i forhold til mangeårig erhvervs erfaring.

Endelig mener Jeanette Jakobsen, at midaldrende kvinders valg af iværksætterydelsen i stedet for uddannelsesydselen skyldes, at deres muligheder for at få en kompetencegivende erhvervsuddannelse inden for en toårig periode er stærkt begrænset.

Svar (4/3 86):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

De generelle adgangskriterier for som langtidsledig at deltage i de grundlæggende ordinære erhvervsuddannelser eller de særlige uddannelses tilbud til langtidsledige er:

- 1) at man er berettiget til uddannelsesydselse eller iværksætterydelse, og
- 2) at man er fyldt 25 år.

Langtidsledige har følgelig umiddelbart adgang til en EFG-uddannelse eller en lærlingeuddannelse.

For de enkelte ordinære erhvervsuddannelser kan være fastsat adgangsbetingelser, som skal sikre, at eleverne har de reelle, nødvendige og relevante forudsætninger for at gennemføre uddannelsen med udbytte. Der er i disse adgangsbetingelser normalt allerede indbygget en betydelig grad af fleksibilitet.

Det er således karakteristisk, at hele EFG 2. dels-systemet ikke kræver bestemte formelle kvalifikationer bortset fra basisåret, der – ligesom bevis for bestemte formelle kvalifikationer, ansøgeren skal være i besiddelse af ved optagelse til en række grundlæggende teknikeruddannelser – kan erstattes af »tilsvarende kvalifikationer erhvervet gennem anden uddannelse og/eller beskæftigelse«.

For langtidsledige, der mener, at de mangler en sikker vurdering af egne forudsætninger for at påbegynde en teknisk uddannelse, er etableret forberedelseskurser til tekniske uddannelser placeret ved en række tekniske skoler, ligesom hele det ordinære enkeltfags-system står åbent for de langtidsledige.

Ved handelsskolerne og de tekniske skoler er endvidere etableret en række særlige kurstillbud spændende fra kurser af få ugers varighed til kurser af op til 18 måneders varighed.

Endelig skal det understreges, at der ved de nævnte uddannelser ikke er nogen forret for ansøgere med studentereksamen. På baggrund af det ovenfor nævnte må jeg derfor konkludere, at

- adgangen til erhvervsuddannelserne er meget fleksibel,
- der er etableret særlige uddannelses tilbud til langtidsledige, herunder et forberedelseskursus til tekniske uddannelser,
- der ikke er forret for ansøgere med studentereksamen.

Spm. nr. S 725

Til *energiministeren* (18/2 86) af:

Mette Groes (S):

»Hvad kan ministeren oplyse om mulighederne for at hjælpe landsbyenergiprojekterne med deres økonomiske problemer på grund af olieprisernes fald?«

Svar (4/3 86):

Energiministeren (Enggaard):

Der er indtil nu kun etableret ganske få landsbyenergi projekter. De har alle karakter af demonstrationsprojekter og er blevet etableret med betydelige anlægstilskud fra EF og fra staten. Derimod har staten ikke ydet driftstilskud.

Det bør erindres, at folketinget før jul vedtog energifgiftsforhøjelser for at modvirke det på daværende tidspunkt forventede fald i oliepris og dollarkurs. Den første halvdel af olieafgiftsforhøjelsen trådte i kraft straks, medens den sidste halvdel af olieafgiftsforhøjelsen trådte i kraft den 1. marts 1986.

Også elafgiften blev forhøjet i december 1985. Landsbyenergi projekterne har således modtaget hjælp ad to veje, dels ved olieafgiftsforhøjelsen, dels ved forhøjelsen af elafgiften, idet landsbyenergi projekterne modtager tilskud fuldt ud svarende til betalingen af elafgiften.

Det er på nuværende tidspunkt vanskeligt at vurdere den fremtidige olieprisudvikling og dermed også betydningen af det olieprisfald, der har fundet sted gennem de seneste måneder. Et olieprisfald har betydning for økonomien i landsbyenergi projekterne i det tilfælde, hvor et etableret projekt på grund af olieprisfaldet ikke opnår den forudsatte tilslutning. For fuldt udbyggede anlæg får olieprisfaldet betydning derved, at olieprisfaldet ikke kommer landsbyenergi projektets deltagere til gode.

Dette gælder naturligvis kun, i det omfang der ikke er givet varmemeforbrugerne en særlig garanti for, at varmeprisen ikke kan overstige olieprisen, eller i det omfang olieprisfaldet ikke modvirkes af afgiftsforhøjelser.

Nye finansieringsvilkår, herunder indeksfinansiering, vil kunne medføre en ikke ubetydelig forbedring af økonomien i sådanne nye projekter. Lovforslag om nye finansieringsvilkår for vedvarende energianlæg vil som bekendt blive forelagt folketinget inden den 15. marts 1986.

Spm. nr. S 733

Til *justitsministeren* (19/2 86) af:

Houe (KF):

»Hvilke initiativer vil regeringen tage for at begrænse de økonomiske virkninger af

udlændinges midlertidige ophold i jyske kommuner?»

Begrundelse

En række jyske kommuner, bl.a. Pandrup, Fjerritslev, Sydthy og Thisted, har fået ekstraordinært store udgifter ved midlertidigt at huse asylansøgere, mens disses sag behandles. Alene for Pandrup kommunes vedkommende skønnes ekstraudgiften herved at føre til en stigning i skatteudskrivningen på mellem 1,5 og 2 pct.

Svar (5/3 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet har i en cirkulærskrivelse til kommunerne af 20. januar 1985 redegjort for, at der ikke påhviler kommunerne særlige opgaver i relation til asylansøgere. Det er justitsministeriet (direktoratet for udlændinge), der varetager indlogering og forplejning m.v. af asylansøgere. De praktiske opgaver herved løses overvejende i samarbejde med Dansk Røde Kors i henhold til en rammeoverenskomst.

De asylansøgere, der får afslag på asyl, har mulighed for at søge opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2. Opholdstilladelsen, der normalt er midlertidig, kan gives til udlændinge, der uden for asyltilfældene befinder sig i en sådan situation, at væsentlige hensyn af humanitær karakter afgørende taler for at imødekomme ansøgningen.

De udlændinge, der får midlertidig opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2, er hidtil blevet overgivet til kommunerne til videre forsørgelse, da de typisk ingen mulighed har for at klare sig selv. De pågældende har ikke flygtningestatus og kan derfor ikke overgives til Dansk Flygtningehjælp, der kun har bevillingsmæssige muligheder for at hjælpe flygtninge. Kommunerne udgifter til disse udlændinge er derfor heller ikke omfattet af de særlig gunstige refusionsregler, der gælder for flygtninge.

Under et møde den 6. februar 1986 har repræsentanter for nogle af de berørte kommuner og for Kommunernes Landsforening peget på, at det ville være mest hensigtsmæssigt, at de pågældende blev overgivet til Dansk Flygtningehjælp, der har den fornød-

[Justitsministeren]

ne ekspertise til at forestå bistand og undervisning m.v. Herved kan der også opnås en mere jævn fordeling af de pågældende mellem kommunerne.

For de få og ofte små kommuner, der modtager disse udlændinge, kan det utvivlsomt blive en væsentlig byrde. Socialministeriet behandler derfor i øjeblikket spørgsmålet.

Spm. nr. S 741

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (20/2 86) af:

Helge Mortensen (S):

»Vil ministeren foranledige, at der skabes lovgrundlag for, at lokale TV-stationers forsøgstilladelse forlænges, indtil en permanent lovgivning kan træde i kraft?«

Begrundelse

Det er mere end tvivlsomt, om den permanente lovgivning kan vedtages af folketinget inden den 1. april 1986, hvor forsøgstilladelse udløber.

Vi er allerede nu så langt henne mod forsøgsperiodens udløb, at der er stor usikkerhed om, hvorvidt der eksisterer et lovgrundlag for TV-stationernes virksomhed om en måned.

Denne usikkerhed berører alle lokal-TV-stationer, som ønsker at fortsætte under en permanent lovgivning, og skønsmæssigt drejer det sig om 400-500 ansatte. Det må derfor være rimeligt, at ministeren snarest fremsætter et selvstændigt lovforslag om forlængelse af forsøgsordningen, indtil en permanent ordning træder i kraft.

Svar (4/3 86):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Det lovforslag angående lokal radio- og fjernsynsvirksomhed (L 168), som i øjeblikket behandles af folketinget, indeholder med henblik på den nuværende forsøgsordnings udløb den 31. marts 1986 blandt andet bestemmelser vedrørende en varig ordning for lokal-TV samt en overgangsordning for lokal-TV og lokalradio (§ 2, stk. 2). Under henvisning til folketingets mødeplan kan lovforsla-

get imidlertid ikke forventes færdigbehandlet inden den 1. april 1986.

Det er derfor min hensigt snarest at fremsætte et selvstændigt lovforslag med henblik på at skabe hjemmel for en overgangsordning.

Spm. nr. S 744

Til *ministeren for offentlige arbejder* (21/2 86) af:

Jytte Hilden (S):

»Vil ministeren oplyse, hvilke kunstnere der de sidste fem år har lavet frimærker til postvæsenet, samt hvilke kulturelle og kunstneriske kriterier der er brugt ved valget af netop disse mennesker?«

Begrundelse

Frimærker og telegrammer er en del af vort kulturbillede og bør som sådanne påkalde sig almindelig opmærksomhed og interesse i valg af motiver, kunstnere og udstyr.

Svar (10/3 86):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg kan erklære mig helt enig med spørgeren i, at udformningen af frimærker er en del af vort kulturbillede. Dette har allerede den fremragende kunsthistoriker Broby Johansen fastslået for mange år siden. Det er derfor naturligt, at der er opmærksomhed omkring motivvalg, kunstnere og udstyr.

Ønsket om at blive genstand for motiv på et frimærke er stort fra mange sider, organisationer og interessegrupper. Fra mangfoldig side indsendes hvert år langt flere forslag til frimærkeudgivelser, end P & T kan imødekomme. Der foreligger derfor bestandig en prioriteringssituation.

Sammen med P & T sigter jeg i udgivelsespolitikken på at tilgodese væsentlige begivenheder af almen interesse, herunder af kulturel og national værdi. Motivvalget skal udvise alsidighed, og frimærkerne skal ikke mindst være udtryk for den tid, vi lever i. I 1983 lagde jeg den linie, at frimærkerne skal tilstræbe at være »smukke, enkle og mere farverige«. De må også gerne ind imellem være muntre.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Det siger sig selv, at ikke hver eneste udgivelse kan leve 100 pct. op til samtlige disse kriterier. I nogle tilfælde ligger der visse bindinger m.h.t. motiv og udformning. Dog mener jeg, at et gennemsyn af de senere års udgivelser viser en klar linie af den angivne art.

Ligeledes siden 1983 bliver der som hovedregel indkaldt udkast fra 2-3 kunstnere forud for en udgivelse. Disse kan være malere, tegnere, grafikere, billedhuggere, fotografer eller andre. Kunstakademiet konsulteres med henblik på bistand til valg af kunstnere. Den endelige udvælgelse sker på P & Ts og mit ansvar.

Til rådgivning ved udvælgelsen af frimærker og frimærkemotiver påtænker jeg at inddrage et par konsulenter med det særlige formål at sikre, at de fremtidige frimærker bliver bedømt og udvalgt som brugskunst.

Et udtryk for offentlighedens store medleven omkring vore frimærker ligger i den omstændighed, at der i de senere år hvert år har deltaget over 100.000 personer i udvælgelsen af »årets frimærke«.

Jeg skal erindre om, at samtlige folketingsmedlemmer modtager førstedagskonvolutter af samtlige udgivelser samt en lille folder, der beskriver frimærket og dets motiv.

På spørgerens ønske vedlægger jeg en kronologisk fortegnelse over de kunstnere, der i de sidste fem år har stået for udformningen af frimærkerne. Jeg skal tilføje, at P & T nu har rådighed over trykfaciliteter, der muliggør såvel stålstik, offset som dybtryk eller kombinationer heraf. Desuden er der netop anskaffet nyt perforeringsmateriel, der vil give os mulighed for variation af formater.

*Bilag**Fortegnelse over de kunstnere, der i de sidste fem år har udformet danske frimærker*

Claus Achton Friis (12 motiver)
 Rasmus Nullemann (6 motiver)
 Johan Alkjær (4 motiver)
 Sven Havsteen-Mikkelsen } (10 motiver)
 Alan Havsteen-Mikkelsen }
 Birgit Forchhammer (9 motiver)
 Lisbeth Gasparski (9 motiver)
 Ib Spang Olsen
 Palle Pio (2 motiver)
 Bo Bonfils (4 motiver)
 Grethe Lissner

Lars Klint (3 motiver)
 Morten Bo
 Jane Muus (2 motiver)
 Bo Linnemann (2 motiver)
 Povl Abrahamsen
 Austin Grandjean (2 motiver)
 Eiler Krag
 Peter Hentze
 Ib Eisner
 Trygve Steen Hansen
 Steen Ejlers (2 motiver)
 Alfred Madsen (4 motiver)
 Dan Sterup-Hansen (2 motiver)
 Tage Stentoft
 Ole Sporning
 Ole Bering
 Holger Philipsen
 Mary Joe Randall
 J. Larrivière
 Ole Søndergaard
 Anne-Lise af Schaumburg-Lippe
 Hanne Bach Hansen
 Marianne Nagler
 Mads Stage (9 motiver)
 Ernst Jünger
 Maggi Baaring
 Peter Bysted (2 motiver)
 Hendes Majestæt Dronning Margrethe II
 Victor Brockdorff
 John Meling og Anders Österlin (2 motiver)
 Poul Janus Ipsen (3 motiver)
 Hans Bendix
 Jette Koefoed
 Finn Andersen
 Steffen Jørgensen
 Helge Refn
 Robert Jacobsen
 Bjørn Wiinblad
 Ole Zøfting-Larsen
 Keith Bassford
 Morten Stürup

Spm. nr. S 747

Til *ministeren for skatter og afgifter* (25/2 86) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvor mange parcelhusejere skønnes at komme ind under den højeste lejeværdiprocent (7,5 pct.) som følge af den 18. alm. vurdering?«

[Pia Kjærsgaard]

Begrundelse

Den 18. alm. ejendomsvurdering ser allerede nu ud til at få katastrofale økonomiske følger for 100.000 parcelhusejere, når vurderingen træder i kraft. Igennem årene er parcelhusejerne blevet udsat for en skattefølgelse, hvis lige det er vanskeligt at få øje på. Trods beskyttelsesregler vedrørende maksimumlejeværdistigning vil regeringens fortsatte forfølgelse af parcelhusejerne have en urimelig økonomisk følge. Ejendomsskatter, der sikkert forhøjes, samt formueskatter er nogle af de ekstra straffe, der følger i hælene på dem, der har satset på selv at skaffe sig en bolig.

Svar (7/3 86):

Ministerens for skatter og afgifter (Foighel):

Ejeboligernes skattemæssige lejeværdi beregnes af den ejendomsværdi, der senest er fastsat forud for indkomstårets begyndelse. Den udgør 2,5 pct. af ejendomsværdien for skatteydere under 67 år og 1,2 pct. for skatteydere, der er fyldt 67 år inden indkomstårets udløb. Hvis ejendomsværdien overstiger en beløbsgrænse, den såkaldte progressionsgrænse, der i 1984 var fastsat til 802.100 kr., beregnes lejeværdien af den del af ejendomsværdien, der overstiger beløbsgrænsen, dog med 7,5 pct. Dette gælder uanset skatteyderens alder.

Sammen med en række andre beløbsgrænser i skattelovgivningen bestemmes lejeværdiberegningens progressionsgrænse ud fra et reguleringsstal, hvis værdi hvert år fastsættes ved lov.

De for 1985 og 1986 fastsatte reguleringsstal har hævet ovennævnte beløbsgrænse med 2 pct. hvert år til følgende beløb:

1984: 802.100 kr.

1985: 818.300 kr.

1986: 834.400 kr.

I lovforslag L 181 om ændring af ligningsloven og kildeskatteloven fremsat den 12. februar 1986 er progressionsgrænsen i 1987 på 851.200 kr. svarende til en stigning på 2 pct. fra 1986 til 1987.

Ejendomsværdierne ved 18. alm. vurdering pr. 1. januar 1986 skal benyttes ved lejeværdiberegningen for 1987. Skønnene over ejendomsværdiernes stigning ved vurderingen er endnu ikke nærmere specificeret på geografi-

ske områder eller på forskellige ejendomsstørrelser.

På baggrund af foreløbige oplysninger skønnes det, at ca. 200.000 ejendomme – heraf ca. 180.000 enfamiliehuse – vil få ejendomsværdier, der overstiger progressionsgrænsen i 1987, hvis grænsen fastsættes til 851.200 kr.

For 1986 er det tilsvarende antal ca. 55.000 ejendomme, heraf ca. 50.000 enfamiliehuse.

Det er dog ikke alle de ca. 200.000 ejendomme, der vil få en del af lejeværdien beregnet med 7,5 pct. allerede i 1987. Det hænger sammen med, at der i ligningslovens § 15 G er fastsat grænser for, hvor meget lejeværdien kan stige fra det ene år til det andet. Disse regler vil antagelig bevirke, at mange af de ejendomme, hvis ejendomsværdi nu kommer op over progressionsgrænsen, først vil få en del af deres lejeværdi beregnet med 7,5 pct. i 1988 eller et af de følgende år.

Spm. nr. S 749 Til *landbrugsministeren* (25/2 86) af:**Ingerlise Koefoed (SF):**

»Hvilken oversigt har ministeren over og hvilke oplysninger kan ministeren give om den DNA-teknologi, som statens veterinære institut for virusforskning arbejder med, og hvis formål er at kunne anvendes som værktøj til bekæmpelse af sygdomme hos husdyr?«

Begrundelse

Ifølge Ingeniørens Ugeblad nr. 6 1986 s. 2 arbejdes der i statens veterinære institut for virusforskning med et nyt arbejdsområde, rekombinant DNA-teknologi. Arbejdet foregår i instituttets lukkede område, der rummer laboratoriefaciliteter, som ifølge artiklen er blandt de sikreste i Danmark, hvad angår risiko for spredning af biologisk materiale til det omgivende miljø.

Ingen får adgang til området uden at passere igennem en sluse. Som gæst bliver man mødt med instruks og krav om underskrift på, at man i den nærmeste fremtid ikke vil pleje omgang med dyr, f.eks. ved besøg i stalde, zoologiske haver m.m. En afdelingsforstander siger, at det virus, man arbejder med, ikke er farligt for mennesker, men at

[Ingerlise Koefoed]

det økonomisk kan blive en dyr historie, hvis aktiviteterne fører til smitte af dyr uden for forskningsområdet.

Det forekommer spørgeren, som om der i denne udtalelse, der citeres i Ingeniørens Ugeblad, er noget selvmodsigende, som folketinget har brug for at få oplysning om. Det forekommer desuden vigtigt, at ministerierne, hvis de ikke allerede er i kontakt med instituttet, sørger for en kontakt, der kan føre til registrering af arbejdsområdet og midlertidige sikkerhedsregler, indtil de sikkerhedsregler og den lovgivning, som miljøministeren skal fremlægge over for folketinget i april måned, er gennemført.

Svar (7/3 86):

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

I sagens anledning har jeg indhentet følgende redegørelse fra statens veterinære institut for virusforskning:

»Som det fremgår af den af spørgeren citerede artikel, anvendes rekombinant DNA-teknologi på instituttet som »værktøj« i forbindelse med diagnostiske undersøgelser vedrørende forskellige herpesvirusinfektioner hos dyr.

Der arbejdes dels med restriktionsfragmentanalyser af smitstoffets arvmasse og dels med fremstilling af specifikke DNA-prober ved kloning i vektor/værtssystemer, som i sikkerhedsmæssig henseende er generelt anerkendte og accepterede til laboratoriebrug. DNA-proberne anvendes til påvisning af smitstof i prøvemateriale ved såkaldte hybridiseringsforsøg.

Alt arbejde med smittefarligt materiale foregår i instituttets lukkede område, hvor der i kraft af en række omfattende sikkerhedsforanstaltninger arbejdes under en særdeles høj grad af sikkerhed mod smittespredning til omgivelserne, jfr. instituttets arbejde med mund- og klovsyge og andre eksotiske virus sygdomme.

Også arbejdet med rekombinant DNA-teknologi foregår i dette lukkede område og under iagttagelse af de samme sikkerhedsforanstaltninger.

I overensstemmelse med gældende praksis omkring registrering af planlagte gensplejningsprojekter har instituttet indgivet registreringsoplysninger vedrørende det her om-

handlede DNA-arbejde til forskningsrådernes udvalg vedrørende genetic engineering.«

Spm. nr. S 750

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (25/2 86) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Hvilke aftaler er der mellem Det kongelige Teater og erhvervslivet om støtte til annoncer, og hvad er årsagen til, at folketingets kulturudvalg og Det kongelige Teaters tilsynsråd ikke har haft mulighed for at diskutere denne støttevirksomhed?«

Begrundelse

I forbindelse med bl.a. premieren på »Maria Stuart« bragtes der i dagspressen store annoncer, hvori aktieselskabet De Danske Sukkerfabrikker anbefalede befolkningen at besøge Det kongelige Teater og se forestillingen. Spørgeren er interesseret i at vide, hvordan disse annoncer er kommet i stand, hvilke aftaler der ligger mellem teatret og erhvervslivet om yderligere sponsoring af annoncer, og hvor meget erhvervslivet støtter teatret med i denne og andre forbindelser.

Svar (14/3 86):

Ministeren for kulturelle anliggender (H. P. Clausen):

Der er foreløbig indgået aftale om 4 annoncer. Annoncerne betales fuldt ud af sponsorerne med i alt 900.000 kr. for 1. halvår af 1986. Der påregnes i 2. halvår af 1986 gennemført en tilsvarende annoncering, ligeledes med en sponsorstøtte på 900.000 kr.

Omkostningerne ved annoncerens produktion (layout) afholdes af teatret med 10.000 kr. pr. layout.

Herudover yder teatret 4 gratis billetter til hver sponsor til hver gallapremiere.

Baggrunden for samarbejdet mellem erhvervslivet og Det kgl. Teater om de nævnte annoncer er et ønske om etablering af et samarbejde mellem kultur- og erhvervslivet til gavn for begge parter. Det kgl. Teater har derfor gennem et marketingfirma taget initiativet til denne annoncekampagne, som ikke ville kunne gennemføres inden for teatrets egne budgetter.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

For så vidt angår folketingets kulturudvalgs og Det kgl. Teaters tilsynsråds muligheder for at diskutere erhvervslivets støtte til annoncekampagnen bemærkes, at der ikke ses at være grundlag for at antage, at der burde have fundet en forudgående orientering sted forinden iværksættelsen af annoncekampagnen.

Spm. nr. S 751

Til *arbejdsministeren* (25/2 86) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Hvilke muligheder vil langtidsledige i fremtiden have for at arbejde i lokalradioerne uden risiko for at miste deres dagpenge?«

Begrundelse

Under den eksisterende lokalradiolov har det flere gange været diskuteret, hvorvidt arbejdsløse kunne arbejde på lokalradioerne, uden at de mistede deres ret til dagpenge.

Spørgsmålet er aktuelt igen nu, da der er vedtaget en permanent lov om lokalradiovirksomhed og snart vil blive vedtaget en permanent lov om lokal TV-virksomhed. Naturligvis skal det som hidtil være en betingelse for at modtage arbejdsløshedsunderstøttelse, at den arbejdsløse er klar til at påtage sig et anvist arbejde. Men det er vigtigt, at en arbejdsløs får lov til at lave radio, når han eller hun er parat til at påtage sig erhvervsarbejde, hvis han eller hun skulle få anvist arbejde. Myten om, at de arbejdsløse ved ulønnet at producere radioudsendelser blokerer for, at der kan oprettes lønede stillinger for personer, som udfører denne produktion, kan man roligt ramme en pæl igennem. Mange radioer har den holdning, at udsendelserne skal produceres af frivillige, og den økonomi, som lokalradioerne har, vil også i sig selv sætte en stopper for ansættelse af forfærdelig mange lønnede medarbejdere til radioproduktion.

Svar (5/3 86):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

I begrundelsen henvises bl.a. til vedtagelsen af en permanent lov om lokalradiovirksomhed og om lokal TV-virksomhed. Derfor vil jeg først gerne sige, at vedtagelsen af en permanent lovgivning på området naturligvis

ikke ændrer arbejdsløshedsforsikringslovens betingelser for ret til dagpenge. Jeg har senest redegjort for disse betingelser i min besvarelse af spørgsmål nr. 91 af 26. juli 1985 (alm. del – bilag 201) og spørgsmål nr. 100 af 7. august 1985 (alm. del – bilag 205) fra folketingets arbejdsmarkedsudvalg.

Langtidsledige, der påbegynder beskæftigelse på en lokal radio/TV-station, kan således ligesom andre medlemmer af en arbejdsløshedskasse, der får (delvis) beskæftigelse i en ledighedsperiode, kun bevare dagpengere retten – med eller uden fradrag i dagpengene – hvis pågældende opfylder betingelserne om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, herunder at medlemmet er aktivt arbejdssøgende til andet arbejde end radio- eller TV-arbejde.

Spørgsmålet om, hvorvidt de pågældende står til rådighed for arbejdsmarkedet, kan imidlertid ikke besvares generelt, men må bero på en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i den enkelte sag.

Hvis de pågældende opfylder rådighedskravet, vil de uden videre være berettiget til dagpenge, når der er tale om aktiviteter, der må betragtes som en fritidsaktivitet eller hobby.

Er der derimod tale om aktiviteter, som enten medfører indtægt eller efter deres art almindeligvis medfører indtægt, således at beskæftigelsen normalt ville kunne udbydes som lønarbejde, skal der ske fradrag i dagpengene, jfr. § 1 i arbejdsdirektoratets bekendtgørelse nr. 57 af 1. marts 1982 om arbejdes og indtægters betydning for arbejdsløshedsdagpengenes størrelse.

Da de lokale radio- og TV-stationer ikke er ens med hensyn til opgaver og mål, må arbejdsløshedskassen foretage en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. I visse tilfælde vil resultatet være, at aktiviteterne anses for arbejde og dermed skal medføre fradrag i dagpengene, medens andre aktiviteter må anses for fritidsbeskæftigelse.

Spm. nr. S 753

Til *statsministeren* (26/2 86) af:

Gade (SF):

»Kan statsministeren bekræfte, at der på embedsmandsplan i Danmark arbejdes med at forberede den situation, hvor man inden for EF har fælles moms- og afgiftssatser og

[Gade]

totalt har ophævet kontrollen ved grænseovergangene?»

Begrundelse

Spørgeren henviser til en artikel i Politiken den 26. februar 1986 samt til de afsnit i EF-Kommissionens hvidbog, der omtaler harmoniseringen af afgifter og fjernelse af kontrollen ved grænseovergange.

Svar (5/3 86):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Kommissionens hvidbog om det indre marked er som andre dokumenter af tilsvarende karakter genstand for overvejelser og beregninger.

En eventuel ændring af vort afgiftsniveau som led i en EF-tilpasning vil kræve særskilt dansk beslutning, idet der, som spørgeren ved, gælder enstemmighed på det pågældende område.

Spm. nr. S 754

Til *ministeren for offentlige arbejder* (26/2 86) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren forsøge at hjælpe Grenå-Hundested-linjen økonomisk eller på anden vis, hvis det bliver nødvendigt?«

Begrundelse

Ministeren har flere gange skriftligt samt på et offentligt møde arrangeret af Landsforeningen mod Storebæltsbroen udtalt, at en eller flere ruter skulle kunne fortsætte, selv om der skulle blive flertal i folketinget for en fast forbindelse over Store Bælt.

Der sker for tiden indskrænkninger i antal ture på ruten, og ca. 60 ansatte er blevet fyret, hvilket kan føre til, at ruten må ophøre, uanset hvad der vil blive vedtaget i folketinget. Det ville derfor være interessant for offentligheden og de ansatte at få oplysninger om, hvad der beslutes i samtalerne mellem regeringen og socialdemokratiet om, hvilke ruter der vil få regeringens blå stempel til at skulle fortsætte, hvis en evt. fast forbindelse bliver vedtaget i folketinget.

Svar (4/3 86):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Privat færgedrift på Kattegat er en virksomhed, der udøves på sædvanlige markeds-mæssige vilkår. Regeringen har ikke på nuværende tidspunkt nogen planer om at gribe ind heri.

Spm. nr. S 755

Til *arbejdsministeren* (26/2 86) af:

Hanne Severinsen (V):

»Hvad agter ministeren at foretage for at sikre overenskomstmæssig ligestilling mellem adoptivforældre og biologiske forældre?«

Begrundelse

Efter dagpengelovens § 33 er der ingen større forskelle med hensyn til retten til at oppebære dagpenge ved fødsel og adoption. Nu er det sådan, at nogle overenskomster giver adgang til fuld løn ved fødsel, men sjældent ved adoption. Der kan ofte være tale om en for den enkelte adoptionssøgende mærkbar forskel mellem den fulde løn og dagpenge. Der er således tale om en diskrimination af adoptionssøgende.

Svar (6/3 86):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

De generelle regler om økonomiske ydelser og om fravær ved graviditet, barsel og adoption er fastsat i lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og i lov om barselorlov m.v. De i lovgivningen fastsatte rettigheder ved barsel og adoption er ens, i det omfang andet ikke følger af forholdets natur.

Lovgivningen fastlægger minimumsrettighederne, men der kan herudover i overenskomster være aftalt bedre ordninger, f.eks. med hensyn til økonomisk compensation.

Det vil derfor i givet fald være nødvendigt ved lov at forbyde individuelle eller kollektive aftaler, der giver bedre rettigheder i tilfælde af barsel end lovgivningens minimumsrettigheder, hvis den pågældende aftale ikke giver de samme rettigheder i tilfælde af adoption.

En sådan lovgivning bør endvidere indeholde et forbud mod, at der rent faktisk, dvs. uden aftale, finder en forskelsbehandling sted.

[Arbejdsministeren]

En sådan lovgivning vil indebære et indgreb i to aftaleparters muligheder for frit at forhandle arbejdsvilkår, som de efter en samlet vurdering finder mest hensigtsmæssige. Jeg finder det ikke rigtigt at tage et sådant initiativ.

Spm. nr. S 756

Til *indenrigsministeren* (26/2 86) af:

Dorte Bennedsen (S):

»Kan ministeren oplyse, hvor langt man er kommet i overvejelserne om dansk medlemskab af WHO's internationale kræftforskningsinstitut, IARC?«

Begrundelse

WHO's internationale kræftforskningsinstitut, IARC, blev oprettet i 1965. Instituttet har til formål at udvikle internationalt samarbejde om kræftforskning med speciel vægt på epidemiologi, omgivelsesmæssig kræftudvikling og uddannelse i kræftforskning. Der er især grund til at fremhæve betydningen af IARCs neutrale vurderinger af kemiske stoffers kræftfremkaldende virkninger, vurderinger, der er af en kvalitet, som Danmark ikke selv har mulighed for at sikre.

Der er ligeledes grund til at pege på de internationale epidemiologiske undersøgelser og opgørelser, der som supplement til nationale undersøgelser bedst udføres af en international organisation som IARC. Der opnås herigennem resultater med stor informativ værdi, som kan lægges til grund for kræftforebyggende foranstaltninger i lande, hvor tilsvarende undersøgelser ikke kunne gennemføres.

IARC gennemfører også et omfattende uddannelsesprogram med stipendier, kurser og stillinger, som giver mulighed for at højne niveauet i dansk kræftforskning, specielt inden for området miljøbetinget kræft.

IARC er en organisation med en højt anerkendt videnskabelig standard på trods af et begrænset budget. Da der er krav om, at også medlemslandene skal have en høj videnskabelig standard på kræftforskningsområdet, er antallet af medlemslande begrænset. Således er følgende lande medlemmer: Australien, Belgien, Canada, Forbundsrepublikken Tyskland, Frankrig, Italien, Japan, Holland, Sverige, Sovjetunionen, Storbritannien,

USA og Finland. Betalingsreglerne er, at 70 pct. af det ordinære budget fordeles ligeligt mellem medlemslandene, medens 30 pct. betales af medlemslandene i forhold til en fordelingsnøgle, som eksisterer inden for FN-systemet, og som i væsentlig grad er bygget på landenes nationalprodukt. Dansk medlemskab vil på nuværende tidspunkt koste ca. 5 mill. kr. pr. år.

På den beskrevne baggrund findes Danmark at have en såvel moralsk forpligtelse som konkret interesse i – gennem medlemskab af IARC – at bidrage til de beskrevne aktiviteter, hvis resultater Danmark allerede nyder godt af.

Svar (12/3 86):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Nordisk Cancer Union besluttede på et møde i september 1985 at opfordre de nordiske regeringer til at indtræde som medlemmer af WHO's internationale kræftforskningscenter, IARC. I den anledning rettede jeg henvendelse til arbejdsministeren, miljøministeren og undervisningsministeren for at få afklaret behov og interesse for, at Danmark bliver medlem af IARC.

Fra miljøministerens side bekræftes det, at miljøministeriet gør brug af IARCs viden, og at man er interesseret i, at Danmark bliver medlem af IARC.

Arbejdsministeren fremfører ligeledes interesse for medlemskab under henvisning til IARCs betydning på arbejdsmiljøområdet, men ønsker inden endelig stillingtagen en afklaring af fordelene sammenholdt med de ikke ubetydelige omkostninger, som et eventuelt dansk medlemskab indebærer.

Undervisningsministeren har fra statens lægevidenskabelige forskningsråd indhentet en udtalelse, hvoraf det fremgår, at rådet finder, at det danske bidrag på grund af den anvendte fordelingsnøgle vil blive meget stort i forhold til de bidrag, der ydes af andre lande. Endvidere henvises til, at der i EF-regie arbejdes med et handlingsprogram til forebyggelse af cancer. Rådet anbefaler, at relationerne mellem IARC og EF's nye program – herunder mulighederne for EF-støtte til IARC – undersøges, før man tager stilling til dansk medlemskab af IARC. Undervisningsministeren finder på den baggrund, at der næppe er umiddelbar begrundelse for

[Indenrigsministeren]

dansk medlemskab af IARC på nuværende tidspunkt. En beslutning bør afvente bl.a. undersøgelser om EFs kommende initiativer på cancerforskningsområdet med henblik på en mere koordineret prioritering af dansk deltagelse i det internationale cancerforskningsarbejde.

Jeg kan konkludere, at der er interesse for medlemskab af IARC, men at der endnu er uafklarede forhold på området.

Spm. nr. S 757

Til *ministeren for skatter og afgifter* (26/2 86) af:

Dohrmann (FP):

»Vil ministeren beregne de samlede økonomiske konsekvenser af skattereformen og den 18. almindelige vurdering for den familie, der uændret vil have en husstandsindkomst på 350.000 kr. og bor i et parcelhus, der ved sidste vurdering den 1. april 1985 blev vurderet til 660.000 kr., beliggende i en københavnsk forstadskommune med en grundskyld på 10 promille til amtskommunen og 13 til kommunen?«

Begrundelse

Der henvises til de alarmerende oplysninger, der er fremkommet om, at den 18. almindelige vurdering af ejendommens kontantværdi og den kommende skattereform vil bevirke, at ca. 160.000 familier (ca. 500.000-600.000 personer) vil få et skattechok så alvorligt, at titusinder allerede i 1987 må forlade hus og hjem.

For at få så realistisk et regnestykke som muligt af ovenstående eksempel skal det oplyses, at de 350.000 kr. er ren lønindkomst, og at gælden i parcelhuset er 905.000 kr., der forrentes med 11 pct.

Svar (7/3 86):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Den familie, der er beskrevet i spørgsmålet, vil være omfattet af skattereformens overgangsregler for negativ kapitalindkomst i

1987, og skattereformens endelige virkning udløses først i 1988.

De ønskede beregninger er derfor gennemført for både 1987 og 1988. Endvidere er familiens skat i 1986 beregnet med de for dette år gældende udskrivningsregler.

For at gøre skatteberegningerne realistiske er det forudsat, at lønmodtageren har et fradrag på 8.000 kr. i forbindelse med sit arbejde. Det kan f.eks. være udgifter til befordring mellem hjem og arbejdsplads samt faglige kontingenter og bidrag til A-kasse. Endvidere er forudsat, at hele lønindkomsten indtjenes af den ene ægtefælle.

Beregningerne er gennemført med en kommunal skatteprocent på 28,1 i alle 3 år, ligesom den amtskommunale og kommunale grundskyldpromille også udgør henholdsvis 10 og 13 i alle 3 år.

Det er forudsat, at personfradrag og beløbsgrænser er uændrede fra 1987 til 1988, og skattebeløbene efter skattereformen er i øvrigt beregnet i overensstemmelse med det fremsatte lovforslag nr. L 106.

Da skattereformen tager særligt hensyn til børnefamilierne, er der tillige vist beregninger under forudsætning af, at den pågældende familie har et eller to børn.

Det er her forudsat, at det almindelige børnetilskud, der udbetales i 1986 og i de to første kvartaler af 1987, og aftrapningsgrænserne stiger med 2 pct. fra 1986 til 1987, at familiens socialindkomst i 1986 er 237.500 kr., og at socialindkomsten er uændret fra 1986 til 1987.

Familiens lejeværdi er i 1986 beregnet af en ejendomsværdi på 660.000 kr., hvorved den bliver 16.500 kr. Det er endvidere forudsat, at ejendomsværdien ved 18. almindelige vurdering vil stige med 35 pct. til 891.000 kr. Herved forhøjes lejeværdien til 24.265 kr., men de særlige regler i ligningslovens § 15 G om begrænsning af lejeværdistigning fra det ene år til det andet bevirker, at lejeværdien i 1987 kun vil stige med 3.500 kr. til 20.000 kr. og i 1988 yderligere med 20 pct. til 24.000 kr.

Under disse forudsætninger kan familiens skat m.v. opgøres således i de 3 år:

[Ministeren for skatter og afgifter]

	1986	1987 (overgangs- regler)	1988
	kr.	kr.	kr.
Ejendomsværdi	660.000	891.000 (+ 35%)	891.000
Grundværdi	250.000	335.000	335.000
Løn	350.000	350.000	350.000
Renteudgifter	99.550	99.550	99.550
Lejeværdi	16.500	20.000	24.000
Standardfradrag	2.000	2.000	2.000
3 pct.-fradrag	—	3.200	3.200
Fradrag for befordring m.v.	8.000	8.000	8.000
Skattepligtig indkomst	256.950	257.250	261.250
Samlet indkomstskat	130.755	123.145	130.448
Ejendomsskat	5.750	7.705	7.705
Samlet skat	136.505	130.850	138.153
<i>Børnetilskud/børnefamilieydelse</i>			
1 barn (over 10 år)	0	2.500	5.000
2 børn (det ene barn under 10 år, det andet over 10 år) ..	2.762	7.282	10.000

Ændringen i indkomstskatten fra 1987 til 1988 skyldes overgangsreglerne for negativ nettokapitalindkomst (her renteudgifter + standardfradrag ÷ lejeværdi). I 1987 kan en del af den negative kapitalindkomst fortsat fratrækkes på »toppen« af lønindkomsten, medens hele dette fradrag i 1988 vil være omlagt til ca. 50 pct.s skatteværdi.

De nævnte ændringer i samlet skat og børneydelser vil påvirke familiens disponible indkomst således:

	Ændring i disponibel indkomst	
	fra 1986 til 1987	fra 1986 til 1988
	kr.	kr.
Familie uden børn ..	+ 5.655	÷ 1.648
Familie med 1 barn .	+ 8.155	+ 3.352
Familie med 2 børn .	+ 10.175	+ 5.590

Spm. nr. S 758

Til udenrigsministeren (28/2 86) af:

Riishøj (SF):

»Kan udenrigsministeren bekræfte oplysninger om, at visse firmaer i Vesttyskland – skjult for offentligheden – har forhandlet med de sydafrikanske myndigheder om opbevaring af brugt atombrændsel i Namibia, og agter udenrigsministeren, dersom oplysningerne er sande, at rejse spørgsmålet om forbud mod denne eksport af brugt atombrændsel, bl.a. inden for rammerne af EPS og andre relevante internationale organisationer?«

Begrundelse

På Namibiahøringen den 25. februar 1986 blev det af Abdul Minty oplyst, at visse vesteuropæiske firmaer har forhandlet med de sydafrikanske myndigheder om eksport/opbevaring af brugt atombrændsel i Namibia. Baggrunden er, at Sydafrika har ønsket at få bedre priser på sin uraneksport.

Gennem spørgsmålet ønskes oplyst, om udenrigsministeren kan bekræfte, at firmaer i EF-lande har ført sådanne forhandlinger, og om udenrigsministeren vil rejse denne sag, herunder forbud mod denne eksport, i EF og i andre internationale organisationer.

Svar (13/3 86):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Udenrigsministeriet er bekendt med, at der fra tid til anden – bl.a. i dele af den internationale dagspresse – er fremkommet forlydender om forhandlinger mellem firmaer i Forbundsrepublikken og sydafrikanske myndigheder om opbevaring af brugt atombrændsel i Namibia.

Det har imidlertid ikke kunnet bekræftes, at sådanne forhandlinger faktisk har fundet sted.

Ifølge det for udenrigsministeriet foreliggende er man fra officiel vesttysk side ikke indstillet på at tillade eksport af vesttysk atombrændsel til Namibia. Det er vesttysk politik, at brugt atombrændsel skal opbevares i Forbundsrepublikken.

I øvrigt erindres om, at de ti EF-landes udenrigsministre den 10. september 1985 vedtog at undlade ethvert nyt samarbejde med Sydafrika på det nukleare område. Det må derfor anses for udelukket, at noget EF-lands myndigheder skulle give tilladelse til eksport af atombrændsel til Namibia.

Spm. nr. S 760

Til *ministeren for skatter og afgifter* (28/2 86) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Anser ministeren det for at være i overensstemmelse med hensigten med loven om bunden opsparing, at et jobskifte pr. 31. december 1984, der udløser overflytning af optjente feriepenge fra beskatning i 1985 til beskatning i 1984, medfører en væsentlig højere bunden opsparing?«

Begrundelse

I det konkrete tilfælde, som spørgsmålet henviser til, var årsindtægten i 1984 kr. 179.793. Imidlertid blev der i forbindelse med jobskiftet udbetalt 20.119 kr. i feriepenge, der blev lagt til den skattepligtige indkomst for 1984. Indkomsten i 1985 er på 146.000 kr.

Disse feriepenge udløste en forhøjelse af den bundne opsparing fra 766 kr. til 2.392 kr. – en forhøjelse, der ikke ville være sket, hvis jobskiftet havde fundet sted nogle dage inde i 1985. Det forekommer ikke rimeligt og

kan næppe være i overensstemmelse med hensigten med loven om bunden opsparing.

Svar (7/3 86):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Den bundne opsparing blev indført som et led i helhedsløsningen af overenskomstsituationen i 1985. Sigtet med indgrebet var at dæmpe det private forbrug for derigennem at bidrage til en hurtig forbedring af betalingsbalancen.

I den givne situation var det nødvendigt at anvende et beregningsgrundlag, der hviler på et kendt begreb. Vi valgte derfor at anvende den skattepligtige indkomst for 1984, nedsat med et bundfradrag på 150.000 kr., selv om det betyder, at indkomsten i betalingsåret 1985 ikke altid vil svare til indkomsten i beregningsåret.

Loven indeholder en dispensationsbestemmelse, der giver mulighed for at fravige den skattepligtige indkomst for 1984 som beregningsgrundlag. Dispensationsbestemmelsen skal imidlertid som følge af lovens forbrugsbegrænsende formål administreres stramt. Der lægges derfor vægt på, om den opsparingspligtige har haft en væsentlig indtægtsnedgang fra 1984 til 1985, og om den opsparingspligtige i øvrigt har mulighed for at betale den bundne opsparing. Det ligger derimod ikke inden for lovens rammer alene at begrunde en dispensation med henvisning til, at der foreligger svingende indkomst eller engangsindtægter.

Spm. nr. S 761

Til *økonomiministeren* (28/2 86) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Vil ministeren skabe mulighed for, at folketingets partier kan bruge lovmodellen direkte i deres udarbejdelse af lov- og beslutningsforslag, analyser m.v.?«

Begrundelse

I det danske parlamentariske system sker folketingets indhentning af oplysninger fra administrationen gennem den ansvarlige minister. På samme måde kan folketinget få kørsler på lovmodellen gennemført ved at stille spørgsmål til den relevante minister.

[Rahbæk Møller]

I praksis har denne adgang til lovmodellen dog fungeret mindre godt. Dels kræver det et vist kendskab til modellens opbygning at kunne formulere spørgsmål, så de ønskede beregninger kan gennemføres. I mange tilfælde bliver spørgsmål derfor ikke besvaret, med henvisning til, at de ønskede oplysninger ikke kan fremskaffes, hvor en omformulering af spørgsmålet kunne have gjort det muligt at få det besvaret delvis. Dels kan de forskellige ministre naturligvis ikke vide, i hvilket omfang svaret haster, og mange besvarelser fremkommer derfor så sent, at det praktiske formål med spørgsmålet forspildes.

Baggrunden for opbygningen af lovmodellen var netop at skabe et bedre grundlag for folketingets beslutningsproces, og det må derfor være naturligt at overveje, om der ikke kan skabes en direkte adgang til lovmodellen, således at de enkelte partiers specialister kan kommunikere direkte med de specialister, der arbejder med lovmodellen, med henblik på at formulere spørgsmål, der er egnede til kørsel.

Spørgeren anerkender fuldt ud baggrunden for, at alle spørgsmål og svar skal gå gennem en minister, nemlig ønsket om at undgå at politisere embedsmænd. Dette spørgsmål synes dog ikke at være et problem i forbindelse med kørsel af lovmodellen, hvor der alene er tale om at foretage konsekvensberegninger. Derimod er der naturligvis kapacitetsproblemer, men de må kunne løses.

Svar (10/3 86):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Benyttelsen af det lovmodellsystem, der er opbygget, foregår som hovedregel på den måde, at en tilknyttet bruger selv iværksætter sine beregninger over en terminal med forbindelse til Danmarks Statistiks EDB-anlæg. Såfremt folketingets partier skulle gøre en sådan direkte brug af lovmodellsystemet, forudsætter det, både at de tekniske faciliteter er til stede, og at terminalbrugeren har kendskab til systemet og konkret viden om, hvordan beregninger foretages.

I en besvarelse af 26. september 1984 af et spørgsmål fra folketingets finansudvalg (optrykt i udvalgets betænkning over forslag til finanslov for 1985) oplyste jeg, at regeringen ikke havde konkrete planer om at ændre den måde, som lovmodelberegninger stilles til

rådighed for folketinget på, idet man bl.a. skønnede, at en eventuel ændring i første række måtte være et spørgsmål om tilrettelæggelsen af folketingets arbejde, herunder fastlæggelse af den form, hvori folketinget måtte ønske at udnytte EDB-baserede informations- og modelsystemer i almindelighed.

At dømme efter begrundelsen tager spørgsmål nr. S 761 heller ikke sigte på en ændring af den fremgangsmåde, der hidtil er benyttet, når en minister stiller lovmodelberegninger til rådighed for folketinget, dets medlemmer og partierne.

Derimod anføres det, at denne fremgangsmåde af flere grunde har fungeret mindre godt. Der peges især på de vanskeligheder, der kan være forbundet med at formulere spørgsmål og ønsker om beregninger på en måde, der sikrer, at lovmodelberegninger kan give så fyldestgørende oplysninger, som det er muligt. Der nævnes i denne forbindelse den mulighed, at de enkelte partiers specialister kunne kommunikere med de specialister, der arbejder med lovmodellen, med henblik på at formulere spørgsmål, der er egnede til kørsel.

De problemer, der rejses, er heller ikke ukendte ved den benyttelse af lovmodellsystemet, der foretages af fagministerier og styrelser, der er brugere. Lovmodelrådets sekretariat yder derfor også – under hensyn til de ressourcer, der er til rådighed – den størst mulige bistand ved modeludvikling og -anvendelse. En sådan bistand vil naturligvis også blive givet ethvert fagministerium ved arbejde med løsning af opgaver efter anmodning fra folketinget og partierne.

Økonomiministeriet er samtidig indstillet på, at medarbejderne ved lovmodelrådets sekretariat, der er en del af det økonomiske sekretariat, deltager i drøftelser med specialister fra folketinget og partierne med det formål at afklare, hvordan man i konkrete tilfælde bedst kan udnytte de muligheder, lovmodellsystemet frembyder.

Spm. nr. S 762

Til *miljøministeren* (28/2 86) af:

Leif Hermann (SF):

»Finder ministeren, at professor Carl Th. Pedersen, Odense universitet, fortsat kan betegnes som uvildig og uafhængig i udførelsen

[Leif Hermann]

af den undersøgelse af den kemiske industris miljøforhold, som miljøministeren har anmodet om?»

Begrundelse

I dagbladet Politiken den 26. februar 1986 udtaler professor Carl Th. Pedersen, at hans synspunkter nok virker lidt bedre i den kemiske industri end hos græsrodsbevægelserne. Professoren anfører endvidere, at meget af frygten for den kemiske industri bunder i uvidenhed om, hvad industrien egentlig foretager sig. Dette forhold tilskrives, at industrien hidtil har været alt for lukket.

Disse synspunkter er i klar overensstemmelse med synspunkter, der tidligere er fremst af Carl Th. Pedersen.

Således skriver ministerens undersøgelsesleder bl.a. i en festforelæsning holdt ved Odense universitets årsfest den 2. juni 1978 (særnummer af Nyt fra Odense Universitet, juni 1978):

»Vi skal tænke os om, når vi pålægger medicinalindustrien nye krav om sikkerhed for eventuelle skadevirkninger af dens produkter. Hvis det på grund af urimelige sikkerhedskrav ikke længere er økonomisk rentabelt at forsøge at bringe nye lægemidler på markedet, har vi gjort os selv en bjørnetjeneste.«

Om brugen af PVC skrives:

»Hvis man anskuer problemerne ud fra et snævert nationalt synspunkt, kan man selvfølgelig tage det standpunkt, vi i Danmark har taget til brugen af PVC. Risikoen ved produktionen af PVC skal være nul. Hvis den ikke er det, vil vi ikke tillade, at man etablerer en sådan produktion. Så kan nordmændene producere PVS for os. En så farlig industri kan man ikke udsætte danske arbejdere for. Vi vil selvfølgelig blive ved med at bruge PVC, for det er et udmærket materiale, som det vil være vanskeligt at erstatte uden at fordyre en række varer betydeligt. Jeg mener, at denne indstilling er hyklerisk og i længden ikke holdbar. Hvis vi mener, at fordelene ved at bruge materialet er tilstrækkelig store, må vi også tage den risiko med, der er forbundet med fabrikationen. Det er urimeligt, at andre skal løbe risikoen og vi skal have fordelene. Dette er en simpel cost-benefit-beregning (udgift-udbytte).«

I Dansk Kemi nr. 5 for maj 1984 fortsætter professor Carl Th. Pedersen sin kritik af frygten for giftstoffernes virkning, denne gang på rødspætter:

»For nylig kunne man i et dagblad læse et indlæg af en forsker, hvor han refererede, at der var fundet et højt indhold af arsen i rødspætter. Om det betød noget, vidste han ikke. En sådan iagttagelse hører hjemme i den videnskabelige litteratur, indtil der skal råbes vagt i gevær. At publicere det i et dagblad skaber blot unødigt angst hos dem, der holder af en rødspætte.«

Det synes, som om ovenstående uddrag af professorens skriftlige tilkendegivelser i nogen grad viser, at den holdning, som Carl Th. Pedersen uændret lægger til grund for sit syn på kemien og samfundet, ikke netop er udtryk for nogen særlig høj grad af uafhængighed af den kemiske industris synspunkter eller i øvrigt viser nogen særlig forståelse for de miljøproblemer, der er affødt af den kemiske industri.

Svar (12/3 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Gennem nogle løsevne citater søger spørgeren at tegne et billede af professor Carl Th. Pedersens synspunkter på miljø og kemi. Citaterne er udvalgt på en sådan måde, at der ikke kan drages meningsfyldte konklusioner af dem. Jeg vil i stedet afvente resultatet af Carl Th. Pedersens arbejde og vurdere det.

Spm. nr. S 763

Til *miljøministeren* (25/2 86) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Hvilken oversigt har ministeren over og hvilke oplysninger kan ministeren give om den DNA-teknologi, som statens veterinære institut for virusforskning arbejder med, og hvis formål er at kunne anvendes som værktøj til bekæmpelse af sygdomme hos husdyr?«

Begrundelse

Ifølge Ingeniørens Ugeblad nr. 6 - 1986, s. 2, arbejdes der i statens veterinære institut for virusforskning med et nyt arbejdsområde: rekombinant DNA-teknologi. Arbejdet foregår i instituttets lukkede område, der rummer

[Ingerlise Koefoed]

laboratoriefaciliteter, som ifølge artiklen er blandt de sikreste i Danmark, hvad angår risiko for spredning af biologisk materiale til det omgivende miljø.

Ingen får adgang til området uden at passere igennem en sluse. Som gæst bliver man mødt med instruks og krav om underskrift på, at man i den nærmeste fremtid ikke omgås dyr – f.eks. ved besøg i stalde, zoologiske haver m.m. En afdelingsforstander siger, at det virus, man arbejder med, ikke er farligt for mennesker, men at det økonomisk kan blive en dyr historie, hvis aktiviteterne fører til smitte af dyr uden for forskningsområdet.

Det forekommer spørgeren, som om der i denne udtalelse, der citeres i Ingeniørens Ugeblad, er noget selvmodsigende, som folketinget har brug for at få oplysning om. Det forekommer desuden vigtigt, at ministerierne, hvis de ikke allerede er i kontakt med instituttet, sørger for en kontakt, der kan føre til registrering af arbejdsområdet og midlertidige sikkerhedsregler, indtil de sikkerhedsregler og den lovgivning, som ministeren skal fremlægge over for folketinget i april måned, er gennemført.

Svar (13/3 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for levnedsmiddelstyrelsen, der har udtalt følgende, som jeg kan henholde mig til:

»Registrering af gensplejningsaktiviteter ligger efter gældende praksis i forskningsrådernes udvalg vedrørende genetic engineering, hjemmehørende i forskningssekretariatet. Miljøministeriet har derfor ingen generelle oversigter eller oplysninger over gensplejningsaktiviteter.

Med hensyn til det i spørgsmålet omhandlede arbejdsområde, som statens veterinære institut for virusforskning arbejder med, er dette ikke reguleret af lovgivning i miljøministeriets regie, og levnedsmiddelstyrelsen må derfor henvise til landbrugsministerens svar af 7. marts 1986 på det samme spørgsmål, S 749.«

Spm. nr. S 764

Til *justitsministeren* (28/2 86) af:

Lenger (VS):

»Vil ministeren tage initiativ til en ændring af lovgivningen, så straffebestemmelserne for racistiske udtalelser ikke begrænser den journalistiske frihed?«

Begrundelse

Man kan diskutere, om racisme overhovedet bekæmpes ved hjælp af straffemuligheder; men bestemmelserne i lovgivningen om straf for racistiske udtalelser og handlinger har måske en værdi som holdningstilkendegivelse fra lovgiverne.

Det forekommer imidlertid grotesk, at der kan fremkomme den ene racistiske udtalelse efter den anden i dagspressen og fra højreorienterede politikere, uden at der rejses tiltale, hvorimod der pludselig rejses tiltale mod to medarbejdere på TV-Avisen, som ingen kan beskyldes for at være racister.

Svar (10/3 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Efter straffelovens § 266 b straffes med bøde, hæfte eller fængsel den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, hvorved en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse eller tro.

Bestemmelsen er indsat i straffeloven ved lov nr. 87 af 15. marts 1939, og den nugældende formulering stammer fra en revision ved lov nr. 288 af 9. juni 1971, som blev foretaget med henblik på dansk ratifikation af FNs konvention om racediskrimination.

Det er min generelle holdning, at der bør være så få indskrænkninger som muligt i den journalistiske frihed. Det er imidlertid næppe aktuelt med lovændringer med henblik på at begrænse værnet mod racistiske udtalelser. Tiltalerejsningen i den sag, som er omtalt i begrundelsen for spørgsmålet, er i øvrigt sket i overensstemmelse med lovgivningens regler.

Spørgsmålet giver mig i øvrigt anledning til at oplyse, at ansvaret for ytringer i de elektroniske medier nu skal drøftes i det medieansvarsudvalg, som jeg for nylig har nedsat.

Spm. nr. S 765

Til *justitsministeren* (28/2 86) af:

Lenger (VS):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange flygtninge der – måned for måned i 1986 samt 1. halvår af 1987 – skal have tilbudt en bolig?«

Begrundelse

De racismelignende optøjer i sommeren 1985 kom bag på mange, ikke mindst i regering og folketing. En analyse af årsagerne viser imidlertid, at det samme kan ske igen, og det er sågar muligt at sætte dato på. En væsentlig årsag var nemlig, at nogle danskere følte, at flygtninge tog noget fra dem. At denne følelse er uberettiget, er af mindre betydning for, om den faktisk opstår hos få eller mange danskere.

Når et stort antal flygtninge melder sig på boligmarkedet, hvor der i forvejen er trængsel, kan der meget vel opstå en tilsvarende situation, for så vil boligsøgende danskere igen kunne føle, at flygtningene får de boliger, som de ellers selv skulle have haft. I denne situation er der igen risiko for racismelignende optøjer som sidste sommer.

Til forskel fra situationen i sommeren 1985 er de kommende problemer imidlertid forudsigelige – på det nærmeste på dato. Flygtningenes boligbehov opstår nemlig ved afslutningen af integrationsprogrammet, og det vil sige 14–18 måneder efter, at de er meddelt asyl. De flygtninge, der får et boligbehov i 1986 og 1987, er derfor allerede inde i systemet, og da de tillige kom til landet i de måneder i 1985, hvor der kom flest, er der ingen undskyldning for at sidde med hænderne i skødet. I stedet må der handles, så nye konfrontationer undgås. Den bedste løsning ville være at forøge den almennyttige boligkvota, så der bliver lige så mange boliger til danskere, som der ellers ville have været. Med henblik på et politisk initiativ ønskes derfor oplyst, hvor mange flygtninge der måned for måned i 1986 og 1. halvdel af 1987 har gennemført integrationsprogrammet og derefter får et boligbehov. Såfremt ministeren også er i stand til at give oplysninger om 2. halvår af 1987, er det meget velkomment.

Svar (14/3 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet kan oplyse, at socialministeriet har anmodet Dansk Flygtningehjælp om en udtalelse til brug for besvarelsen.

Flygtningehjælpen er i færd med at udarbejde den ønskede opgørelse i forbindelse med arbejdet i boligministeriets flygtningeudvalg.

Opgørelsen vil dog først kunne foreligge omkring den 20. marts 1986.

Justitsministeriet vil orientere spørgeren, når opgørelsen foreligger.

Spm. nr. S 766

Til *ministeren for skatter og afgifter* (28/2 86) af:

Thoft (SF):

»Kan ministeren bekræfte, at ligningskommissions- eller skatterådsmedlemmer kan tilsende folketingets skatte- og afgiftsudvalg fortroligstemplede oplysninger om enkeltpersoners, firmaers eller andre skattesubjekters økonomiske forhold uden at risikere sanktioner?«

Begrundelse

Folketingets skatte- og afgiftsudvalg har fået forelagt en konkret skatteydners skattemæssige dispositioner af formanden for Ishøj kommunes ligningskommission. Spørgeren fandt fremgangsmåden så særegen, at han i folketingets skatte- og afgiftsudvalg anmodede ministeren om en kommentar til den af ligningskommissionsformanden benyttede fremgangsmåde, idet spørgeren bl.a. ønskede oplyst, hvad ministeren agtede at foretage over for et så eklatant brud på ligningskommissionsformandens tavshedspligt. Spørgeren ønskede også oplyst, om ministeren ville finde det korrekt, såfremt oplysninger om f.eks. Shells eller folketingsmedlem Hanne Severinsens skattemæssige forhold blev fremsendt til skatte- og afgiftsudvalget på samme måde, som det er sket i den ovenfor nævnte konkrete sag.

I sit svar til udvalget skriver ministeren:

»De oplysninger, ligningskommissionen i Ishøj kommune med sin henvendelse af 18. november 1985 med bilag har indsendt til folketingets skatte- og afgiftsudvalg, er omfattet af lovgivningen om tavshedspligt, idet oplysninger til ligningsmyndighederne er for-

[Thoft]

trolige og ikke må videregives til uvedkommende.

Indenrigsministeriet har over for skattedepartementet oplyst, at man ikke finder, at afgivelsen af personnummeroplysninger som led i en orientering af et folketingsudvalg i sig selv er kritisabel. Det er derimod indenrigsministeriets opfattelse, at de nævnte bilag burde have været påstemplet »fortroligt«, således at folketingsudvalget og folketingets sekretariat umiddelbart blev gjort opmærksomme på, at bilagene ikke burde offentliggøres.

Jeg kan tilslutte mig dette og har tilkendegivet dette over for Ishøj kommune. Herudover finder jeg ikke anledning til at foretage videre.

For så vidt angår baggrunden for ligningskommissionens henvendelse henvises til vedlagte redegørelse, der er indhentet fra Ishøj kommune. (Redegørelsen er stemplet »fortroligt«). Redegørelsen giver mig ikke anledning til bemærkninger.«

Sporgeren må af ministerens svar til udvalget få det indtryk, at der for det første ikke vil blive taget skridt til sanktioner over for Ishøj kommunes ligningskommissionsformand, ligesom det eneste, ministeren kritiserer direkte, er, at henvendelsen ikke blev fremsendt til skatte- og afgiftsudvalget påstemplet »fortroligt«.

Hermed har ministeren åbnet for en helt ny, men yderst perspektivrig praksis.

Svar (10/3 86):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Som jeg anførte i mit svar på spørgsmål 27 (Alm. del – bilag 45) til folketingets skatte- og afgiftsudvalg, er oplysninger, der afgives til ligningsmyndighederne, fortrolige og må ikke videregives til uvedkommende. Dette gælder også den orienteringsskrivelse, Ishøj ligningskommission har sendt til skatte- og afgiftsudvalget.

Jeg kan ikke bekræfte, at ligningsmyndigheden ved at stemple dokumenter »fortroligt« kan unddrage sig lovgivningens regler om tavshedspligt, hvilket jeg heller ikke gav udtryk for i svaret til skatte- og afgiftsudvalget. Jeg har tilkendegivet dette over for ligningskommissionen, men har i øvrigt ikke fundet grundlag for at foretage videre i denne sag.

Spm. nr. S 768

Til *socialministeren* (28/2 86) af:

Carsten Andersen (SF):

»Vil ministeren bekræfte, at der i den sociale ankestyrelseslov er hjemmel for ankestyrelsen til genoptagelse af eventuelle afviste sager, således at indbringelse for domstolene kan undgås?«

Svar (10/3 86):

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

I loven om den sociale ankestyrelse, lov nr. 605 af 20. december 1972, er det i § 2, stk. 2, bestemt, at socialministeriet fastsætter forretningsordenen for ankestyrelsen.

Ankestyrelsens forretningsorden er fastsat i socialministeriets bekendtgørelse nr. 119 af 28. marts 1985.

I denne bekendtgørelses § 20 er det bestemt, at chefen for den sociale ankestyrelse eller den, han bemyndiger hertil, kan bestemme, at en sag skal genoptages til behandling i ankestyrelsen.

Jeg kan således bekræfte, at der er hjemmel til, at ankestyrelsen kan genoptage sager, herunder afviste sager, til ny behandling.

Om ankestyrelsen finder grundlag for at genoptage en sag til fornyet behandling, beror på en helt konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Ankestyrelsen har oplyst, at afgørelse i sager, der er genoptaget til fornyet behandling, som regel vil blive offentliggjort i Sociale Meddelelser.

Spm. nr. S 770

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (3/3 86) af:

Flemming Jensen (KF):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at gøre det hurtigere at få behandlet klager og få optaget berigtigelser i Danmarks Radio?«

Begrundelse

I radionævnets årsberetning for 1985 bemærker nævnets formand, højesteretsdommer Henning Funch Jensen, at Danmarks Radio i flere tilfælde sidste år undlod at bringe rettelse, hvor man egentlig burde ha-

[Flemming Jensen]

ve gjort det. Det synes først og fremmest at være den ganske lange klagevej, der spærrer for, at eventuelle rettelser bliver bragt inden for et rimeligt tidsrum.

Svar (14/3 86):

Ministeren for kulturelle anliggender (H. P. Clausen):

Radionævnet har i sin årsberetning for 1985 som af spørgeren anført gjort opmærksom på, at Danmarks Radio i visse tilfælde, navnlig hvor klageren meget hurtigt har bedt om berigtigelse af urigtige oplysninger, burde have bragt den ønskede berigtigelse, uden at dette er sket. På grund af den lange klagevej tjener det efter radionævnets opfattelse ofte intet formål på et senere tidspunkt at pålægge Danmarks Radio at berigtige de af klagen omfattede oplysninger. Nævnet har derfor i beretningen opfordret ministeriet til at tage problemet op til overvejelse i et kommende udvalgsarbejde.

Justitsministeriet har den 20. februar 1986 nedsat et udvalg om medieansvar, hvori kulturministeriet er repræsenteret.

Kulturministeriet vil foranledige, at det af radionævnet rejste problem bliver taget op til overvejelse i dette udvalg, og finder derfor ikke, at man på nuværende tidspunkt bør foretage formelle ændringer i den anvendte procedure.

Spm. nr. S 771

Til *forsvarsministeren (3/3 86)* af:

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

»Kan ministeren oplyse, om »Udkast til freds- og sikkerhedspolitisk program for SF« er udsendt af FOV? I bekræftende fald i hvor mange eksemplarer, og hvad har det kostet?«

Begrundelse

Af Jyllands-Posten den 2. marts 1986 fremgår det af en artikel skrevet af sognepræst Carsten Barløse, at ovennævnte programudkast er udsendt af FOV.

Det kan kun glæde spørgeren at konstatere en stor interesse for et oplæg, der for tiden er til diskussion med henblik på senere vedtagelse.

Men spørgeren er bekymret over, i hvor høj grad det har belastet FOVs ressourcer, der efter ministerens udsagn i debatten den 16. januar 1986 om overførsel af penge fra FOV til SNU er ekstremt knappe.

Svar (11/3 86):

Forsvarsministeren (Engell):

Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste har til brug for besvarelsen oplyst:

»»Udkast til freds- og sikkerhedspolitisk program for SF« er udsendt af Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste i 275 eksemplarer til militære foredragsholdere. Udgiften har været, hvad 4 × 275 stk. A4-papir + trykplader og sværte beløber sig til, i alt kr. 72,20. Porto kan der ses bort fra, idet programmet var vedlagt anden forsendelse, der holdt sig inden for en vægtgrænse. Reproduktionen er udført på Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjenestes trykkeanlæg.«

Spm. nr. S 772

Til *forsvarsministeren (3/3 86)* af:

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

»Med hvilken begrundelse finder ministeren, at udgivelse af politiske partiers debatoplæg ligger inden for FOVs kommissorium?«

Svar (11/3 86):

Forsvarsministeren (Engell):

På baggrund af forsvarsministeriets direktiv for Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste, hvori det hedder, at »formålet med oplysningsvirksomheden er at sprede kendskab til forsvaret, dets baggrund og virke og herunder at fremme indbyrdes forståelse og samarbejde mellem befolkningen og det militære forsvar«, formidler Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste foredrag på skoler og i interesseorganisationer m.v. Gennem regelmæssige udgivelser søger tjenesten at holde de 275 militære foredragsholdere, der har stillet sig til rådighed for oplysningsvirksomheden, orienteret om den aktuelle forsvars- og sikkerhedspolitiske debat.

Jeg finder, at en viden om de forskellige politiske partiers forsvars- og sikkerhedspolitiske overvejelser og standpunkter må anses for en naturlig og nødvendig ballast for en-

[Forsvarsministeren]

hver deltager i den offentlige debat – herunder forswarets foredragsholdere.

Spm. nr. S 773

Til *forsvarsministeren* (3/3 86) af:

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

»Kan ministeren oplyse, om andre partiers debatoplæg er udgivet i FOV-regie, inden de er blevet til egentlige programmer, godkendt af partiets kompetente organer?«

Begrundelse

Det er – set i sammenhæng med det forrige spørgsmål – af interesse at få at vide, om f.eks. det oplæg, der gik forud for vedtagelsen af det radikale venstres arbejdsprogram om sikkerhedspolitik, vedtaget på det radikale venstres landsmøde i september 1984, ligeledes er blevet udsendt af FOV.

Svar (11/3 86):

Forsvarsministeren (Engell):

Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste har til brug for besvarelsen oplyst:

»Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste har endnu ikke i denne omgang udsendt andre partiers debatoplæg, men har ved tidligere lejligheder – f.eks. i forbindelse med forestående forsvarsordninger – udsendt debatoplæg og politiske programmer. Således er der i 1980-81 og 1983 udsendt eller tilbudt til rekvisition programmer/debatoplæg fra følgende partier: centrum-demokraterne, det radikale venstre, kristeligt folkeparti, kommunistisk arbejderparti (KAP), retsforbundet, venstre, fremskridtspartiet, socialistisk folkeparti, det konservative folkeparti, venstresocialisterne og socialdemokratiet. Hovedparten af dette stof sendtes ud i den periode, hvor forsvarsministeriet udgav 10 hæfter i »Forsvarets Langtidsplanlægnings-serie«, hvis hensigt var »at give et bredt grundlag for en kommende debat om 80ernes forsvar.«

I meddelelsen af 6. februar 1986 til »modtagere af informationsmateriale« (dvs. de 275 foredragsholdere) er anført: »Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste påtænker fremover at udsende de politiske partiers programmer for sikkerhedspolitik. Her begyndes med SF's udkast.«

Spm. nr. S 775

Til *justitsministeren* (3/3 86) af:

Ahlmann-Ohlsen (KF):

»Vil ministeren medvirke til at skabe lighed for loven, således at også offentlige institutioner kan idømmes straf ved en eventuel lovovertrædelse?«

Begrundelse

Statsadvokaten i Ålborg har frafaldet en sag ved landsretten mod DSB for en tilstået overtrædelse af godstransportloven under henvisning til, at loven ikke hjemlede mulighed for at idømme og straffe en offentlig institution.

Frafaldet af sagen er bemærkelsesværdigt, idet ministeriet på forhånd havde givet sin tilladelse til at lade sagen indbringe for landsretten. Ved byretten er DSB i øvrigt blevet frikendt netop under henvisning til den manglende mulighed i den gældende lovgivning for at strafforfølge offentlige institutioner.

Svar (10/3 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg er enig med spørgeren i, at det er uheldigt, at gældende regler om bødeansvar for selskaber og andre kollektive enheder ikke giver hjemmel til at pålægge offentlige institutioner bødeansvar, når de handler på samme måde som private virksomheder. Det kan skabe ulighed mellem offentlige og private virksomheder.

Spørgsmålet er aktualiseret af en dom, som højesteret for nylig har afsagt, og som frifandt en kommune for overtrædelse af kildeskatteloven.

Som bekendt har det tidligere i landsretspraksis været antaget, at en kommune kunne straffes efter bestemmelserne om bødeansvar for kollektive enheder.

Spørgsmålet om bødeansvar for kollektive enheder behandles for tiden i Nordisk Strafferetskomité, hvis betænkning formentlig vil foreligge inden sommerferien.

Når denne betænkning foreligger, vil jeg bede straffelovrådet om en udtalelse, således at der i folketingsåret 1986-87 eventuelt vil kunne fremsættes forslag til lovregulering af

[Justitsministeren]

spørgsmålet om statens og kommunernes strafansvar.

Jeg kan i øvrigt tilføje, at justitsministeriet den 27. februar 1986 har gjort samtlige ministerier bekendt hermed.

Spm. nr. S 776

Til *arbejdsministeren* (3/3 86) af:

Taanquist (S):

»Vil ministeren sikre, at de oplysninger, en arbejdsskadet person afgiver til arbejdstilsynet i forbindelse med anmeldelse af en arbejdsskade, ikke kommer til uvedkommendes kendskab?«

Begrundelse

En række arbejdsskader bliver aldrig anmeldt på grund af skadelidtes frygt for, at oplysningerne skal komme uvedkommende – herunder arbejdsgiveren – i hænde.

I et indslag i Søndagsavisen den 23. januar 1986 blev det meddelt, at der på et møde for alle ansatte på gummibådsfabrikken i Esbjerg var blevet læst op af en række navngivne ansattes arbejdsskadeanmeldelser.

Det er ministeren, der fastsætter regler om anmeldelse af arbejdsskader til arbejdstilsynet. Reglerne bør strammes, så der ikke kommer oplysninger ud, selv om anmelderen ikke udtrykkeligt har anmodet om at være anonym.

Svar (13/3 86):

Arbejdsministeren (Dyremose):

I begrundelsen for spørgsmålet henvises til, at det i et indslag i Søndagsavisen den 23. januar 1986 blev meddelt, at der på et møde for alle ansatte på gummibådsfabrikken i Esbjerg var blevet læst op af en række navngivne ansattes arbejdsskadeanmeldelser, og spørgeren opfordrer mig til at stramme reglerne, således at der ikke kommer oplysninger ud til uvedkommende, selv om anmelderen ikke udtrykkeligt har anmodet om at være anonym.

Af en udtalelse, som jeg har indhentet fra direktoratet for arbejdstilsynet, fremgår, at arbejdstilsynets kreds i Ribe amt har oplyst, at den pågældende virksomhed med henvisning til offentlighedsloven havde ønsket aktindsigt og fået udleveret kopi af blanketter,

hvor læger havde anmeldt arbejdsbetingede lidelser, som medarbejdere i virksomheden havde pådraget sig i arbejdet dér. Forinden udlevering var personnummeridentifikation og diagnose udeladt.

Direktoratet for arbejdstilsynet har i en rundskrivelse til kredsene pålagt disse, at anmeldelser af arbejdsbetingede lidelser som hovedregel kun må udleveres til de skadelidte, der i forvejen har modtaget kopi af anmeldelsen ved udfyldelsen hos lægen, og at diagnosen forinden skal være slettet. Det er yderligere meddelt kredsene i rundskrivelsen, at henvendelser om aktindsigt skal vurderes juridisk, enten af en kredsfuldmægtig eller af direktoratet.

Foranlediget af indslaget i Søndagsavisen og senere presseomtale har direktoratet på ny henledt kredsenes opmærksomhed på den nævnte rundskrivelse og indskærpet, at kredsene sikrer sig, at reglen efterleves, således at anmeldelser kun anvendes af kredsene i forbindelse med kredsenes eventuelle undersøgelser, og at arbejdsgivere eller andre ikke ved at henvise til offentlighedsloven kan kræve at blive gjort bekendt med de nævnte anmeldelser, idet disse normalt vil indeholde personlige oplysninger, der er undtaget fra adgangen til aktindsigt.

Spm. nr. S 777

Til *justitsministeren* (4/3 86) af:

Inger Harms (SF):

»Har ministeren mulighed for f.eks. gennem dyreværnsloven at tage initiativer, der sikrer, at man for fremtiden undgår tragedier som den for nylig, hvor 800 svin døde som følge af vanrøgt?«

Begrundelse

Den 27. februar 1986 svarer landbrugsministeren på et tilsvarende spørgsmål (S 721), at der ikke er hjemmel i husdyrsygdomslovgivningen til at træffe forholdsregler med henblik på at undgå vanrøgt af dyr i besætninger. Landbrugsministeren henviser i stedet til dyreværnslovgivningen.

Det er spørgerens opfattelse, at man for at undgå lignende tragedier i fremtiden kunne indføre en anmeldelsespligt for den vognmand, der normalt til faste tider afhenter dyr til slagteriet, i de situationer, hvor der ikke

[Inger Harms]

fremkommer anmodning om afhentning af dyr.

Herudover burde også naboerne have en anmeldelsespligt, idet disse ikke kan være uvidende om, at der er noget galt.

Spørgeren vil gerne understrege, at der ikke er et ønske om at snage i landmænds forhold, men at spørgeren blot ønsker at søge undgået de tragiske sager, der allerede har været flere af i år, hvor landmænd af personlige årsager (økonomiske eller private) ikke har magtet at give dyrene mad, og hvor dette først er blevet opdaget efter tre til fire uger.

Svar (13/3 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg er enig i, at det var ønskeligt, at man helt kunne undgå sådanne ulykkelige hændelser som den, der danner baggrund for spørgsmålet.

Som bekendt indeholder dyreværnsloven bestemmelser om, hvorledes dyr skal behandles. Tilsynet med lovens overholdelse påhviler i første række politiet. Det er endvidere pålagt dyrlægerne at foretage indberetning til politiet under visse nærmere omstændigheder. Politiet vil herudover kunne blive gjort bekendt med overtrædelser af dyreværnsloven via naboer og andre, som i kraft af deres kontakt med ejeren eller med ejendommen måtte fatte mistanke til, at dyrene ikke passes forsvarligt.

Nogen egentlig pligt for de nævnte personer til at indgive anmeldelse findes imidlertid ikke. Det mener jeg heller ikke at der bør være. En egentlig anmeldelsespligt må jo nødvendigvis være strafsanktioneret, og en sådan regel, der ville forudsætte lovændring, må jeg nære afgørende betænkelighed ved at gennemføre.

Derimod bør man efter min mening gennem oplysning og offentlig debat om dyreværnsspørgsmål sikre sig, at alle er bekendt med den moralske forpligtelse, man som almindelig borger har til at gribe ind, hvis man bliver opmærksom på, at andre – det være sig mennesker eller dyr – er i nød og har behov for hjælp.

Spm. nr. S 778

Til *miljøministeren (4/3 86)* af:

Tommy Dinesen (SF):

»Hvordan vil ministeren sikre, at befolkningen får oplysninger om kræftfremkaldende stoffer, EF ikke ønsker skal mærkes?«

Begrundelse

Miljøstyrelsen og arbejdstilsynet har i fællesskab udarbejdet en liste over knap 200 stoffer, som anses for at være kræftfremkaldende. Listen findes bl.a. i arbejdstilsynets grænseværdiliste. Listen har dannet udgangspunkt for en undersøgelse over forbruget af kræftfremkaldende stoffer i erhvervslivet i Danmark sidste år. Undersøgelsen blev foretaget af arbejdstilsynet blandt importører og leverandører af kemikalier.

Eftersom listen over disse ca. 200 stoffer er inkluderet i arbejdstilsynets grænseværdiliste, har arbejdsgiverne pligt til at meddele de ansatte, der bruger stofferne, at der er risiko for, at stofferne kan fremkalde kræft.

Anvendes de samme stoffer af den almene befolkning, typisk i form af produkter, hvori de indgår, er der kun for 22 stoffers vedkommende tale om, at der oplyses om kræftfremkaldende stoffer.

Som konkrete eksempler kan nævnes stof som formaldehyd, der er et af de mest udbredte kræftfremkaldende stoffer i Danmark. Formaldehyd er ikke blandt de 22 stoffer, der skal mærkes »Kan fremkalde kræft«, hvorfor almindelige mennesker ikke får oplysning om, at formaldehyd er kræftfremkaldende. Det skal ansatte i erhvervslivet derimod oplyses om gennem de førnævnte brugsanvisninger, fordi formaldehyd står på listen over de knap 200 kræftfremkaldende stoffer.

Tilsvarende gælder for en lang række andre stoffer, f.eks. blykromat, som anvendes i maling, og sødemidlet sakkarin, som indeholder stoffet sakkarinatrium, og som anvendes af mange mennesker i kaffe og te. En del andre midler kan også købes i fri handel, og flere af disse indeholder kræftfremkaldende stoffer, der ikke er blandt EFs 22.

Svar (13/3 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

For at oplyse befolkningen samt producenter og importører om, at visse kemiske stoffer kan forårsage kræft, har miljøstyrelsen som bilag til listen over farlige stoffer fra

[Miljøministeren]

1984 (miljøstyrelsens bekendtgørelse nr. 341 af 16. maj 1984) angivet de stoffer, der af miljøstyrelsen og direktoratet for arbejdstilsynet anses for at være kræftfremkaldende. Listen er udarbejdet på baggrund af vurderinger af stoffernes kræftfremkaldende effekt foretaget af WHO's internationale kræftforskningsinstitut, IARC.

Man har fra dansk side fremsat forslag over for EF-Kommissionen om mærkning af en række kræftfremkaldende stoffer med advarselssætningen »Kan fremkalde kræft«.

Der er i 1985 vedtaget et EF-direktiv (direktiv om 7. tilpasning til den tekniske udvikling af direktiv 67/548/EØF (67-direktivet)) om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer. Ved vedtagelsen af dette direktiv er en række stoffer optaget på bilag I til 67-direktivet (EFs liste over farlige stoffer), og heraf skal nu 22 stoffer og stofgrupper mærkes med advarselssætningen »Kan fremkalde kræft«.

Endvidere fastsættes i direktiv 83/467/EØF (5. tilpasning til 67-direktivet), at producenter og importører, der er i besiddelse af oplysninger, der tyder på, at et stof er kræftfremkaldende, midlertidigt skal mærke stoffet med advarselssætningen »Mulig fare for uhelbredelig skadevirkning«, indtil der i EF træffes beslutning om at optage stoffet på bilag I til 67-direktivet, hvorved samtidig den mærkning, stoffet skal forsynes med, fastlægges.

Arbejdet i EF med kræftmærkning af stoffer er kommet i gang på dansk initiativ. Der er tale om løbende forhandlinger, og mærkningen af de 22 stoffer er et første skridt. Der er altså ikke i EF truffet beslutning om ikke at kræftmærke nogen af de stoffer, der er opført på miljøstyrelsens liste over stoffer, der anses for at være kræftfremkaldende.

Netop denne liste er som nævnt et eksempel på oplysning om kræftisiko ved forskellige stoffer. Desuden indgår muligheden for eventuelle kræftfremkaldende egenskaber ved miljøstyrelsens indgriben i form af forbud mod anvendelsen af bestemte stoffer og ved anvendelsesregulering efter kemikalielovgivningen.

Spm. nr. S 780

Til økonomiministeren (4/3 86) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Er økonomiministeren enig med venstres næstformand, Anders Fogh Rasmussen, om, at der ikke bør bygges en fast forbindelse over Store Bælt, før betalingsunderskuddet er væk?«

Begrundelse

Børsens Nyhedsmagasin har refereret ovenstående udtalelse fra venstres næstformand i det sidste nummer.

Svar (11/3 86):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Anders Fogh Rasmussen har i en artikel med titlen »Oplæg til nyt regeringsprogram« i Børsens Nyhedsmagasin af 3. marts 1986 bl.a. foreslået, at der træffes beslutning om etablering af en fast forbindelse over Store Bælt, og at byggeriet påbegyndes, når underskuddet på betalingsbalancen er fjernet.

Jeg betragter den nævnte artikel på linie med andre artikler, hvori et medlem af et givet partis folketingsgruppe tilkendegiver sin personlige holdning. Indholdet er derfor ikke udtryk for hverken partiet venstres eller regeringens holdning i sagen. Jeg er derfor ikke enig med Anders Fogh Rasmussen.

Spm. nr. S 781

Til miljøministeren (5/3 86) af:

Jytte Hilden (S):

»Hvilke begrundelser er der for at holde området ved Mullerup i Vestsjælland, Gørlev kommune, som særligt område for større offentlige tekniske anlæg, og er planstyrelsen klar over, at anlæg af eventuelle affaldsdeponer i Mullerup vil gå ud over og ødelægge vandindvindingsmulighederne?«

Begrundelse

Mange af de kommuner, som i årevis ventede på folketingets beslutning om at lægge atomkraften i mølpose, er nu særdeles ivrige efter at komme i gang med planlægning i de ofte smukke og naturskønne områder til glæde for de enkelte kommuners borgere, men også til gavn for os alle i landet, hvad blandt andet rekreative steder kan være.

Svar (13/3 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

I forbindelse med behandlingen af forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af arealreservationerne til atomkraft nedsatte jeg et udvalg til at vurdere, om nogle af de arealer, der var reserveret til a-kraftværker, burde friholdes til anden anvendelse. Udvalget indstillede i en rapport af 31. maj 1985, at fem områder, herunder området ved Mullerup, burde friholdes for en udnyttelse, der kan vanskeliggøre, at de kan anvendes til anlæg med så specielle beliggenhedskrav, at de bør placeres uden for de almindelige erhvervsarealer – ved kysterne forholdsvis langt fra befolkningskoncentrationer.

I rapporten nævnes anlæg som fossilt fyrede kraftværker, andre anlæg med relation til olie-/gasområdet, parker for store vindmøller, kulterminal og dybvandshavn.

De forskellige anlægstyper stiller forskellige lokaliseringskrav. Udvalget har peget på dem af de tidligere a-kraftreservationer, hvor mere end et enkelt lokaliseringskrav vil kunne opfyldes og i et mønster, der dækker landet rimeligt godt.

Udvalget henviste en vurdering af, om nogle af arealerne kan anvendes til deponering af restprodukter fra kraftværkernes røgensning, til det af miljøministeriet nedsatte såkaldte restproduktudvalg. Restproduktudvalgets betænkning af 31. oktober 1985 indeholder forslag til procedure for restproduktdepoters indpasning i den fysiske planlægning.

Af betænkningen fremgår, at stillingtagen til placering af deponeringspladser for restprodukter i de fleste områder i landet vil kunne afvente normaltillæggene til regionplanerne i 1989. Det gælder f.eks. for Vestsjællands amtskommune.

I forbindelse med betænkningens udarbejdelse har restproduktudvalget i samarbejde med amtskommunerne/hovedstadsrådet indkredset 18 områder, som efter de i betænkningen opstillede kriterier kan anses for egnede til placering af deponeringspladser. Disse områder er fra udvalgets side tænkt som eksempler, der kan indgå i den videre planlægning. Der er således kun tale om placeringsmuligheder og ikke om konkrete udpegninger af deponeringssteder.

I Vestsjællands amtskommune er angivet to af disse muligheder, hvoraf den ene ved Mullerup i det område, der tidligere var reserveret til et eventuelt atomkraftværk.

Planstyrelsen har oplyst, at Vestsjællands amtsråd i skrivelse af 18. november 1985 til styrelsen bl.a. har udtalt, at man med forbehold over for eventuelle grundvandsforureningsproblemer har tiltrådt restproduktudvalgets indstilling om, at Mullerup bør foretrækkes fremfor det andet foreslåede areal i amtskommunen.

Som det fremgår, er det amtsrådet, der i normaltillæg til regionplan 1989 skal tage stilling til den konkrete placering af et restproduktdepot ud fra en afvejning af de forskellige interesser i det åbne land, herunder grundvandsinteresserne. I denne afvejning kan arealet ved Mullerup indgå sammen med andre placeringsmuligheder, der opfylder de kriterier, der er angivet i betænkningen.

Spm. nr. S 782

Til *justitsministeren* (5/3 86) af:

Lenger (VS):

»Vil ministeren oplyse, om folketingets medlemmer kan pålægges tavshedspligt med hensyn til, hvad indsatte i anstalter og arresthuse fortæller om deres sag?«

Begrundelse

En blanket, som bærer titlen »Følgeskrivelse til medlemmer af folketinget«, indeholder følgende formulering:

»Opmærksomheden henledes på, at eventuelle oplysninger om den verserende straffesag ikke må viderebringes til andre end forsvaren og retsmyndighederne (politiet, anklagemyndigheden, domstolene, justitsministeriet), idet sagens opklaring ellers kan modvirkes.« Blanketten anvendes af anstalter og arresthuse som følgeskrivelse, når breve fra indsatte fremsendes til folketingets medlemmer.

Det siger sig selv, at folketingets medlemmer er undergivet samme regler og straffebestemmelser som andre mennesker, og at folketingets medlemmer vil kunne drages til ansvar, såfremt de foretager sig noget, der kan modvirke en sags opklaring. Men den anvendte blanket pålægger et folketingsmed-

[Lenger]

lem tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning om den verserende straffesag.

Hvis det ikke skal være uden mening, at indsatte – også varetægtsarrestanter – kan henvende sig til folketingets medlemmer, må folketingsmedlemmerne også have mulighed for at handle til fordel for den indsatte, hvis der f.eks. kommer oplysninger for dagen, som kræver det. Eventuelt kan det være nødvendigt at henlede pressens opmærksomhed på bestemte forhold, alt afhængigt af situationen og den konkrete sag. Det må derfor være op til det enkelte folketingsmedlem selv at tage stilling til, hvad der skal holdes hemmeligt af hensyn til den indsatte, hvad der skal holdes hemmeligt af hensyn til sagen, og hvad det er nødvendigt at søge at skaffe offentlig opmærksomhed om.

Det ønskes derfor oplyst, om tilfældige anstalter og arresthuse har hjemmel til at pålægge folketingets medlemmer en sådan generel tavshedspligt, og dermed, om disse står over folketinget.

Svar (13/3 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 772, stk. 2, har en varetægtsarrestant ret til ukontrolleret brevveksling med retten, forsvareren, justitsministeren, direktøren for kriminalforsorgen og folketingets ombudsmand. Justitsministeren kan fastsætte regler om varetægtsarrestanters ret til at afsende lukkede breve til andre offentlige myndigheder eller enkeltpersoner.

I henhold til justitsministeriets bekendtgørelse nr. 491 af 12. september 1978 om ophold i varetægtsfængsel fastsætter direktoratet for kriminalforsorgen nærmere regler om varetægtsarrestanters brevveksling, herunder regler om deres ret til at afsende lukkede breve til andre offentlige myndigheder eller enkeltpersoner. Sådanne regler er fastsat i justitsministeriet, direktoratet for kriminalforsorgens cirkulære nr. 220 af 19. december 1980.

Efter disse regler, der alene omfatter varetægtsarrestanter, må breve til blandt andre medlemmer af folketinget ikke gennemlæses. Brevene skal fremsendes med følgeskrivelse med oplysning om brevskriverens fulde navn, fødselsdato og -år samt om, at den pågældende er varetægtsarrestant. I følgeskri-

velsen skal tillige anføres, at eventuelle oplysninger i brevet om den verserende straffesag ikke må videregives til andre end forsvareren og retsmyndighederne (politi, anklagemyndighed, domstol, justitsministeriet).

Baggrunden herfor er, at sådanne breve, der som anført ikke gennemses af politiet, kan indeholde oplysninger, hvis videregivelse vil kunne modvirke en sags opklaring, og som derfor vil være omfattet af den tavshedspligt, der i medfør af straffelovens § 152 bl.a. også omfatter medlemmer af folketinget. Følgeskrivelsen har til formål at gøre modtageren opmærksom herpå, og det har ikke været tanken hermed at fastsætte en tavshedspligt, der går ud over, hvad der følger umiddelbart af straffelovens regler. Der kan imidlertid være grund til at pege på, at det kan være vanskeligt for modtageren af sådanne breve at vurdere, hvornår videregivelsen af en oplysning i det konkrete tilfælde vil kunne modvirke en sags opklaring.

Da udformningen af følgeskrivelsen synes at kunne give anledning til tvivl på dette område, har jeg bedt direktoratet for kriminalforsorgen i samarbejde med politiet om at overveje, hvorledes ordningen bør tilrettelægges og følgeskrivelsen formuleres, så disse hensyn, der er nævnt ovenfor, kan varetages bedst muligt.

Spm. nr. S 783

Til *justitsministeren* (5/3 86) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Hvornår formoder ministeren at statsadvokaten for Sjælland har afsluttet sine overvejelser om at rejse tiltale i sagen om senge placeret på gangene på Hvidovre hospital?«

Begrundelse

Allerede i begyndelsen af november meddelte politiet i Hvidovre, at man havde afsluttet afhøringerne i sagen om de senge, der ulovligt var placeret på gangene på Hvidovre hospital.

Det virker umiddelbart, som om der er brugt meget lang tid til overvejelserne, og det må være rimeligt også for de implicerede parter at få afgjort, hvorvidt der rejses tiltale eller ej.

Svar (14/3 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Politimesteren i Hvidovre har over for justitsministeriet oplyst, at efterforskningen i den omhandlede sag er ved at være afsluttet, og at sagen forventes forelagt for statsadvokaten for Sjælland i løbet af kortere tid med en indstilling vedrørende tiltalespørgsmålet.

Spm. nr. S 784

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (5/3 86) af:

Dohrmann (FP):

»Kan ministeren oplyse, hvad det er for en hidtil ukendt og mærkværdig kvotaordning, Det kongelige Teater har indført ved sine forestillinger, og som bevirker, at f.eks. jyder bliver nægtet reservation af billetter, ikke på grund af pladsmangel, men på grund af jydernes opbrugte kvota?«

Begrundelse

Der henvises til den aktuelle sag, hvor en gymnasielærer fra Åbenrå ringede til Det kongelige Teater, fordi eleverne under et besøg i København gerne ville i teatret. En venlig dame fortalte, at der var masser af plads, men bad selvfølgelig om en skriftlig bekræftelse. Hermed regnede alle naturligvis med, at alt var i orden, indtil der pludselig kom brev fra Det kongelige Teater med bl.a. følgende ordlyd:

»Den provinsen tildelte kvota af billetter til disse forestillinger er opbrugt.«

Et sådant brev leder umiddelbart tankerne hen på de under landbrug og fiskeri kendte mælke- og fiskerikvoter. At noget lignende findes under kulturministeriet, er hidtil ukendt af den brede offentlighed og ønskes afklaret med dette spørgsmål. Hvis ministeren kan bekræfte, at kvotaordningen forefindes, bedes dens nærmere indhold oplyst og herunder naturligvis, om det er korrekt, at der til nogle forestillinger er ledige pladser til brug for hovedstadens såkaldte kvota, som ikke bliver brugt, samtidig med at provinsboere bliver afskåret fra at reservere pladser.

Også i betragtning af, at der ikke findes nogen kvotaordninger for skatteydere, når Det kongelige Teaters underskud skal dækkes, finder spørgeren omtalte fremgangsmåde såvel uretfærdig som uøkonomisk.

Svar (14/3 86):**Ministeren for kulturelle anliggender (H. P. Clausen):**

Teatret har i de seneste adskillige år søgt at tilgodese provinsens ønsker om billetter til teatrets stærkt efterspurgte forestillinger ved at foretage en kvotering, hvorved der på forhånd reserveres 50 pct. til provinsen af de ikke-abonnementsbelagte billetter (65 pct.).

Provinsens publikum kan forud for, at teatret påbegynder det almindelige forsalg af billetter, bestille billetter pr. brev.

Det kan derfor forekomme, at der må meldes udsolgt til provinsen, når brevbestillingerne når op på provinskvoten, inden forsalget i øvrigt påbegyndes.

Provinsens publikum har herudover mulighed for, når det almindelige forsalg begynder, bl.a. ved bestilling pr. telefon på lige fod med beboere i hovedstadsområdet at købe billetter til teatrets forestillinger.

Spm. nr. S 785

Til *justitsministeren* (6/3 86) af:

Inger Harms (SF):

»Hvad mener ministeren om en adskillelse af normale transporter og farlige transporter som en løsning på problemet ved toldområdet i Padborg, hvor Danmark ikke opfylder FN-konventionens bestemmelser om adskillelse af personer og farlige godstransporter?«

Begrundelse

Eksportchaufførernes Landsklub har over for toldvæsenet foreslået, at man opretter et toldområde ved grænsen ved Frøslev for farlige transporter og bibeholder toldområdet i Padborg til normale transporter.

Det ville opfylde kravet om adskillelse af personer og farligt gods. På grund af pladsmangel ved Padborg holder lastbilerne meget tæt, og chaufførerne opholder sig ved vognene. Ingen ved, om der midt i det hele står en lastvogn med ammunition eller andet eksplosivt gods. Dette vil føre til en kæmpekatastrofe, hvis uheldet er ude.

Spørgeren henviser til, at der ved grænseområder i Spanien er lavet en ordning med to forskellige toldområder på grund af farligheden ved visse transporter.

Svar (14/3 86):

Begrundelse

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det kan oplyses, at det dansk-tyske toldbehandlingsområde blev etableret i 1978 samtidig med ibrugtagningen af motorvejen over landegrænsen. Al toldbehandling af lastvognstog, både nord- og sydgående, foretages i dette særlige toldbehandlingsområde af både dansk og tysk toldvæsen.

Politimesteren i Gråsten har i anledning af det stillede spørgsmål over for justitsministeriet oplyst, at antallet af lastvognstog, der passerer toldbehandlingsområdet, siden 1978 er steget betydeligt, og at der i dag på årsbasis toldbehandles op imod 400.000 lastvognstog.

Politimesteren har endvidere oplyst, at politiet er opmærksomt på de særlige sikkerhedsproblemer, som gør sig gældende i forbindelse med transporter af farlige stoffer. I den forbindelse er der således tilrettelagt særlige sikkerhedsforanstaltninger – herunder en alarmeringsplan – således at der i givet fald med et hurtigt kan rekvireres bistand hos brandvæsen, Falck og civilforsvaret. Politiet foretager endvidere en særlig intensiveret patruljering og kontrol i toldbehandlingsområdet.

På baggrund af det stigende antal lastvognstog, som skal toldbehandles i det pågældende område, har politimesteren bl.a. efter drøftelse med lokale myndigheder og vognmændenes og chaufførernes organisationer over for ministeriet for offentlige arbejder rejst spørgsmålet om behovet for en udvidelse af det eksisterende toldbehandlingsområde. I den forbindelse har politimesteren oplyst, at en egentlig adskillelse af lastvognstrafikken i farlige og ikke-farlige transporter – som led i de eksisterende sikkerhedsforanstaltninger – ikke er mulig under de nuværende forhold, og at en sådan ordning i givet fald i øvrigt ville være i strid med de eksisterende samarbejdsaftaler med de tyske myndigheder.

Spm. nr. S 786

Til *justitsministeren* (6/3 86) af:

Inger Harms (SF):

»Kan ministeren bekræfte, at justitsministeriet nu går i gang med at lave katastrofeplan for toldområdet ved Padborg?«

I en TV-udsendelse i TV-Syd tirsdag den 4. marts i år oplystes det, at der ingen præcis katastrofeplan findes for det pågældende toldområde. Da området mindst én gang om ugen fyldes totalt med lastbiler, hvoraf en del har giftstoffer som last – også eksplosive stoffer – er der risiko for, at det kan ende med en katastrofe en dag.

Svar (14/3 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Politimesteren i Gråsten har i anledning af det stillede spørgsmål over for justitsministeriet oplyst, at der allerede i dag eksisterer en katastrofeplan til imødegåelse af uheld m.v. også i toldbehandlingsområdet ved Padborg. Der er således i tilfælde af uheld bl.a. mulighed for at rekvirere bistand hos brandvæsen, Falck og civilforsvaret.

Politimesteren har endvidere oplyst, at en samlet katastrofeplan for hele politikredsen er under udarbejdelse og formentlig vil kunne tages i brug omkring midten af 1986.

Spm. nr. S 787

Til *justitsministeren* (6/3 86) af:

Inger Harms (SF):

»Kan ministeren bekræfte, at Danmark opfylder bestemmelserne i den såkaldte ARD-konvention, en FN-konvention vedrørende transport af farlige giftstoffer; hvis ikke, hvad er så grunden til, at Danmark ikke vil tilslutte sig internationale bestemmelser på dette område, men har foretrukket at lave egne bekendtgørelser, der langtfra dækker samtlige klasser, og som oven i købet er en lempelse af de bestemmelser, der blev indført efter Simmerstedulykken?«

Begrundelse

FN-konventionen angående transport på veje af farlige giftstoffer stammer fra 1957. Danmark har, så vidt spørgeren ved, ratificeret dele af denne i 1983. I 1985 udkom en dansk bekendtgørelse med nationale bestemmelser, der kun drejer sig om giftstoffer i 3 klasser. FN-konventionen taler om 5 andre klasser.

Hvad er grunden til, at Danmark således ikke vil anerkende farligheden af transporter

[Inger Harms]

af de andre klasser, og at man faktisk har lempet på de til dels strenge regler, der blev indført efter ulykken i Simmersted?

Svar (14/3 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Den europæiske konvention om international transport af farligt gods ad vej (ADR) trådte i sin helhed i kraft for Danmark den 1. august 1981. Konventionen regulerer *internationale*, grænseoverskridende vejtransporter mellem de lande, som har tilsluttet sig den.

Ved justitsministeriets bekendtgørelse nr. 2 af 2. januar 1985 er der fastsat regler om *national* vejtransport af farligt gods. Ifølge bekendtgørelsens § 2, stk. 1, må national vejtransport af farligt gods kun ske i overensstemmelse enten med bekendtgørelsen og de til denne knyttede tekniske forskrifter eller med forskrifterne i ADR-konventionen. Bekendtgørelsen blev den 1. maj 1985 sat i kraft for så vidt angår klasserne 2 (komprimerede, fordråbede eller under tryk opløste luftarter), 6.1 (giftige stoffer) og 8 (ætsende stoffer), det vil sige for de i praksis vigtigste typer af farligt gods ved siden af brandfarlige væsker (klasse 3), hvoraf national transport er reguleret ved en særlig bekendtgørelse, nr. 161 af 26. april 1985, kapitel 6, med tilhørende tekniske forskrifter.

Der er ved udfærdigelsen af bekendtgørelserne og de tekniske forskrifter tilvejebragt et beskyttelses- og sikkerhedsniveau på højde med ADR-konventionens.

Spm. nr. S 788

Til *indenrigsministeren* (6/3 86) af:

Lenger (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at der ikke i noget af vore nabolande (Norge, Sverige, England, Vesttyskland og Holland) ville kunne rejses tvivl om fhv. borgmester Marius Andersens valgbarhed som kommunalbestyrelsesmedlem, og at Marius Andersen i Danmark kunne blive minister, uden at hans valgbarhed kunne drages i tvivl?«

Begrundelse

Som en illustration af de danske regler for valgbarhed for kommunalbestyrelsesmedlem-

mer ønskes ministerens bekræftelse på, at Marius Andersen hverken i Norge, Sverige, England, Vesttyskland eller Holland ville kunne miste sin valgbarhed.

Endvidere ønskes ministerens bekræftelse på, at Marius Andersen for den sags skyld kunne blive statsminister i Danmark, uden at hans valgbarhed skulle prøves ved nogen instans. Der stilles således større krav til et kommunalbestyrelsesmedlems værdighed (valgbarhed) end til en ministers. Dette følger af, at kommunalbestyrelsesmedlemmer og folketingsmedlemmer kan underkendes, såfremt de er straffede, mens ministre ikke skal underkastes en sådan vurdering. At ministre oftest er medlemmer af folketinget, er i denne forbindelse uden betydning, idet det i så fald er i deres egenskab af folketingsmedlemmer og ikke i egenskab af ministre, at deres valgbarhed eventuelt vurderes. Det er også uden betydning, at folketinget har mulighed for at vedtage en mistillidsdagsorden til en minister, idet denne mulighed jo ikke er en specifik stillingtagen til den pågældendes valgbarhed.

Svar (11/3 86):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Svensk lovgivning indeholder ingen bestemmelser om tab af valgbarhed til kommunalbestyrelser på grund af strafbare handlinger.

Den norske grundlov indeholder bestemmelser om, at valget og dermed valgbarhed kan fortabes ved domfældelse for forbrydelser mod statsforfatningen og statsoverhovedet (kongen) eller forbrydelser med hensyn til udøvelse af statsborgerlige rettigheder samt ved visse former for valgsvindel. Herudover indeholder norsk lovgivning ingen bestemmelser om tab af valgbarhed til kommunalbestyrelser på grund af strafbare handlinger.

I England, Vesttyskland og Holland indeholder lovgivningen forskellige bestemmelser om tab af valgbarhed (og valget) på grund af strafbare handlinger. Bestemmelserne går i hovedtræk ud på, at frihedsstraf på mere end 1 år kan medføre tab af valgbarhed.

På grundlag af de for indenrigsministeriet foreliggende oplysninger om vore nabolandes regler for valgbarhed til kommunalbestyrelser, jfr. ovenfor, kan jeg bekræfte, at der

[Indenrigsministeren]

ikke i disse lande ville kunne rejses tvivl om valgbarhed som kommunalbestyrelsesmedlem i et tilfælde svarende til det, der er nævnt i spørgsmålet (kommunalbestyrelsesmedlem, der er straffet med fængsel i 6 måneder for overtrædelse af straffelovens § 144 om bestikkelse).

I Danmark gælder særlige valgbarhedskrav for såvel kommunalbestyrelsesmedlemmer som folketingsmedlemmer. Valgbarhedsbestemmelserne for folketingsmedlemmer er fastsat i grundloven, og der gælder ikke for folketingsmedlemmer særlige forældelsesregler.

Derimod er der ikke i dansk lovgivning regler om, at en minister skal opfylde særlige valgbarhedskrav, men folketinget har – som nævnt i begrundelsen for spørgsmålet – mulighed for at vedtage en mistillidsdagsorden til vedkommende minister.

Spm. nr. S 798

Til indenrigsministeren (6/3 86) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Vil ministeren friholde kommunerne for afgiften på 20 pct. ved nyanlæg, henholdsvis beskatning ved nettorealvækst, i de tilfælde, hvor kommunerne må bruge millionbeløb på at overmale henholdsvis nedtage asbestholdige loftsplader i f.eks. skoler og daginstitutioner?«

Begrundelse

Der viser sig nu store problemer på masser af skoler og daginstitutioner med asbestholdige plader, der drysser. Sundhedsstyrelsen har i en skrivelse til embedslægeinstitutionen for Frederiksborg amt fremført, at man ikke finder, at asbestfibre bør forekomme i indeklimaet. Sundhedsstyrelsen mener, at der er en veletableret sammenhæng mellem udsættelse for disse asbestfibre og risikoen for at få lunge- og lungehindekræft. Børnene udgør i denne sammenhæng en ganske særlig risikogruppe. Det kan endog tage meget lang tid – op til 40 år – fra asbeststøvet kommer ned i lungerne, til kræften udvikles, og da børnene gennemsnitligt selvfølgelig lever længere end voksne, er deres risiko helt uhyggelig stor.

Regeringens indgreb over for kommunerne lige før jul får nu den helt uhyggelige og

forhåbentlig utilsigtede konsekvens, at mange kommuner simpelt hen ikke vil have penge til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger med hensyn til at overmale henholdsvis nedtage asbestholdige loftsplader. De vil nemlig blive straffet med at skulle betale 20 pct. i anlægsudgift eller en endnu ukendt beskatning ved en driftskontering, der kan udløse en nettorealvækst. Disse udgifter kommer oven i de i forvejen meget store udgifter i forbindelse med afbødningen af asbestlofternes grusomme konsekvenser. Og det kan da ikke være meningen, at staten skal tjene penge i den forbindelse.

Svar (11/3 86):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Der er ikke i lov nr. 580 af 19. december 1985 om nedsættelse af tilskud som følge af anlægsudgifter og som følge af vækst i driftsudgifter nogen hjemmel til dispensation. Det kan i øvrigt tilføjes, at de pågældende udgifter efter indenrigsministeriets opfattelse må påregnes overvejende at skulle afholdes som driftsudgifter af kommunerne. Udgifterne må derfor overvejende antages alene at få betydning for opgørelse af beregningsgrundlaget for den tilskuds-nedsættelse, der er bestemt af realvæksten i kommunernes samlede netto-driftsudgifter. Denne tilskuds-nedsættelse vil ikke blive udløst, hvis realvæksten i netto-driftsudgifterne bliver 0 eller mindre end 0. Som det også fremgår af bemærkningerne til det lovforslag, der vedtoges som L 580, har regeringen tiltro til, at kommunerne under ét vil holde uændret aktivitet, så tilskuds-nedsættelsen ikke bliver aktuel.

Spm. nr. S 799

Til boligministeren (6/3 86) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Mener ministeren, at det er teknisk gennemførligt at overmale asbestholdige produkter, som finder anvendelse indendørs, således at det sikres, at en sådan overfladebehandling forhindrer, at loftspladerne drysser, og hvilke foranstaltninger agter ministeren i benægtende fald at træffe med henblik på en teknisk løsning så hurtigt som overhovedet muligt?«

Begrundelse

[Elisabeth Bruun Olesen]

Sundhedsstyrelsen skriver i et brev af 28. februar til embedslægeinstitutionen for Frederiksborg amt vedrørende asbestholdige produkter til beklædning af indvendige flader i daginstitutioner og skoler, at man erkender, at der for tiden ikke er tekniske muligheder for at dokumentere effekten af en sådan overfladebehandling. Af samme årsag skulle det ikke være muligt i praksis at skelne mellem sædvanligt forekommende indendørs asbestkoncentrationer og den overalt forekommende baggrundsforurening med asbestfibre.

Dette kan kun tolkes sådan, at man står helt rådvild over for, hvad der egentlig er den mest sikre fremgangsmåde med hensyn til imødegåelse af asbestfiberafdrysning fra eksisterende asbestholdige loftsplader. Dette er intet mindre end en katastrofe. Sundhedsstyrelsen erkender, at selv ganske ringe og kortvarige udsættelser for asbeststøv kan give lungehindekræft, og at børn udgør en særlig risikogruppe på grund af deres forventet høje gennemsnitlige levealder, idet der jo kan gå mange år, fra den dag man får støvet ned i lungerne, til kræften bryder ud. Derfor må der straks findes en løsning.

(Besvaret sammen med nedenstående spørgsmål nr. S 800).

Spm. nr. S 800

Til *boligministeren* (6/3 86) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Har boligministeren fulgt sundhedsstyrelsens opfordring til, at der ved statens byggeforskningsinstitut foretages undersøgelser af, hvorvidt den luft, der strømmer gennem asbestcementholdige ventilationsrør, medfører, at asbestfibre frigøres og spredes i indeklimaet, og i bekræftende fald: hvilket resultat er man kommet frem til?«

Begrundelse

Sundhedsstyrelsen har i et brev af 29. april 1985 opfordret boligministeren til at undersøge, om den luft, der strømmer gennem asbestcementholdige ventilationsrør, medfører, at asbestfibre frigøres og spredes i indeklimaet. Sundhedsstyrelsen mener ikke at kunne afvise denne tanke. Hvis tanken er rigtig, giver det nogle uhyggelige konsekvenser, idet alle de mennesker, som opholder sig i dette

indeklima, i så tilfælde udsættes for asbestfibre. Og man ved, at selv ganske ringe og kortvarige udsættelser for asbeststøv kan give anledning til lungehindekræft.

Svar (11/3 86):

Boligministeren (Bollmann):

Asbestholdige materialer i forskellig udformning har været benyttet i byggeriet siden 1920'erne. Andelen af asbest i de enkelte materialer varierer fra få procent til en betydelig mængde, ligesom forskellige bindemidler af asbest har været anvendt.

Da problemerne ved anvendelsen af asbest hidtil primært har været erkendt i forbindelse med selve fabrikationen og tildannelsen, har det været arbejdsministeriet, der i henhold til arbejdsmiljølovgivningen har fastsat de nærmere bestemmelser for anvendelsen.

Fra 1. oktober 1980 har det været forbudt at anvende asbestholdige materialer indendørs som lofts- og vægbeklædning. Endvidere fastsatte arbejdsministeriet i 1980, at produkter baseret på asbest herefter kun kunne anvendes i byggeriet til tagbeklædning, facadebeklædning, trykrør, ventilationsrør, sålbænke, vinduesbundstykker, murafdækninger og støjskærme indtil 1. januar 1985. I 1984 blev fristen for ophør af denne anvendelse for visse produkters vedkommende udskudt til 1. januar 1990. Det gælder for områderne tagbeklædning, facadebeklædning, ventilationsrør og støjskærme.

I en række bygninger findes derfor lovligt opsatte asbestholdige materialer, og asbestholdige materialer kan stadig i et vist omfang lovligt anvendes efter arbejdsmiljølovgivningen.

I slutningen af 1984 nedsatte boligministeriet efter drøftelse med sundhedsstyrelsen et indeklimaudvalg. Udvalgets opgave er at komme med forslag til, hvilke forsknings- og udredningsopgaver der bør igangsættes for at kunne få tilvejebragt et videnskabeligt grundlag for at fastsætte krav i bygge Lovgivningen til f.eks. bolihygiejniske grænseværdier, afprøvningsmetoder og andre krav til byggematerialer. Udvalget har også til opgave at rådgive om den administrative udnyttelse af forskningsresultater. Indeklimaudvalget er sammensat af medlemmer fra byggestyrelsen, sundhedsstyrelsen og statens byggeforsk-

[Boligministeren]

ningsinstitut samt 5 personligt udpegede medlemmer.

I 1985 udarbejdede udvalget en rammeplan for indeklimaforskning og -udredning i 1985-87. I den forbindelse pegede udvalget på, at asbestholdige materialer for nybyggeri stadig lovligt kunne anvendes indendørs til ventilationskanaler, og at denne anvendelse måtte ophøre snarest.

Indeklimaudvalget pegede videre på, at der er behov for en registrering af, hvilke asbestholdige materialer der findes indendørs i eksisterende byggeri, samt at der er behov for undersøgelser, der vurderer de mest hensigtsmæssige afhjælpningstiltag ved asbestrisiko, f.eks. fjernelse af de pågældende materialer med efterfølgende rengøring, overfladebehandling, indpakninger m.v.

På denne baggrund bad byggestyrelsen i 1985 arbejdsministeriet om, at anvendelsen af asbest indendørs til ventilationskanaler måtte ophøre snarest. Arbejdsministeriet har oplyst, at denne anvendelse af asbest søges stoppet med virkning fra indeværende års udgang.

Der er endvidere indledt et myndighedssamarbejde mellem de berørte myndigheder, dvs. miljøstyrelsen (asbest i udeluften), arbejdsministeriet (asbestanvendelse og arbejdsmiljø), byggestyrelsen (asbest i indeklima) og sundhedsstyrelsen (sundhedsfaglig rådgiver for ministeriet), da tiltag på området efter boligministeriets vurdering må koordineres mellem de forskellige ressortområder.

Et resultat af dette samarbejde er, at sundhedsstyrelsen og byggestyrelsen har indledt et samarbejde om udarbejdelse af et katalog over anvendelsen af asbestprodukter indendørs gennem tiderne, dvs. hvilke anvendelser der har været tale om, beskrivelse af produkterne og deres udseende m.v., med henblik på også at tilvejebringe en oversigt over omfanget af asbestanvendelsen. På baggrund af den seneste udvikling fremskyndes afslutningen af denne opgave mest muligt. Da asbest imidlertid som nævnt har været anvendt i byggeriet gennem en meget lang periode og til en række meget forskelligartede formål, er det en omfattende og vanskelig opgave at tilvejebringe en sådan oversigt over asbestanvendelsen indendørs.

Sundhedsstyrelsen har som sundhedsfaglig rådgiver for boligministeriet meddelt, at der er en veldokumenteret årsagssammenhæng

mellem udsættelse for asbestfibre og risikoen for udvikling af asbestose, lungekræft og lungehindekræft. Selv ringe eller kortvarig udsættelse for asbestfibre antages efter års længde at kunne give anledning til udvikling af disse sygdomme. Sundhedsstyrelsen finder ikke, at der er videnskabeligt grundlag for at antage, at der for asbestfibre eksisterer nogen sikker nedre risikogrænse.

På baggrund af sundhedsstyrelsens opfordring i brevet af 29. april 1985 og drøftelser i indeklimaudvalget iværksatte statens byggeforskningsinstitut i maj 1985 en undersøgelse af asbestfiberdrys i indeklimaet fra plader opsat for en årrække siden i eksisterende byggeri. Denne undersøgelse viste, at udførelse og vurdering af målinger af asbestfibre i lavdosisområdet, dvs. i indeklimaet (det modsatte af arbejdsmiljøet), er vanskelig af måletekniske årsager. Dels er der ikke udviklet standardiserede metoder, dels er der en løbende baggrundsforurening med asbestfibre fra udeluften, f.eks. fra asbestanvendelsen i bremsebelægninger i motorkøretøjer.

Om asbestmålinger kan således oplyses, at målemetoderne fra arbejdsmiljøet ikke umiddelbart kan overføres ved indeklimamålinger i lavdosisområdet, dvs. ved målinger af fiberdrys fra opsatte asbestplader i institutioner, boliger m.v. Ved arbejdsmiljømålinger analyseres luftprøverne ved lysoptisk mikroskopi. Identifikationen af asbestfibre ved denne metode er imidlertid usikker, men på arbejdspladser med forventet høje asbestkoncentrationer betyder dette mindre. Den arbejdshygiejniske grænseværdi for asbest er fastsat til 500.000 fibre pr. m³ luft.

I indeklimaet vil anvendelsen af denne metode medføre, at det faktiske indhold af asbestfibre bliver overvurderet, idet metoden ikke kan skelne andre fibre, f.eks. tekstilfibre, fra asbestfibre. Den lysoptiske tælling overvurderer således asbestfiberantallet, hvilket dokumenteres, hvis prøven eftertælles med Scanning Elektron Mikroskopi (SEM). Anvendelse af elektronmikroskopi er imidlertid en så dyr og tid- og ressourcerelevende metode, at den ikke umiddelbart kan anvendes ved et større antal målinger. Der er også begrænset udstyrskapacitet til rådighed. Identifikationen af de helt tynde asbestfibre er desuden usikker også ved denne metode. Endelig vil resultatet af analysen nødvendigvis gøre en sammenligning med koncentrationer

[Boligministeren]

udendørs for at kunne vurdere indeklimaasbestens bidrag til de observerede koncentrationer. Viden om udendørs koncentrationer af asbest i Danmark er ligeledes uhyre usikker.

På grund af de måletekniske vanskeligheder med udførelse og vurdering af målinger i indeklimaet er nye måleundersøgelser ikke iværksat. Sundhedsstyrelsen har løbende været inddraget i disse overvejelser, dels gennem myndighedssamarbejdet, dels gennem arbejdet i indeklimaudvalget.

På indeklimaudvalgets seneste møde er det derfor besluttet at søge udviklet en standardiseret billig målemetode for asbestfibre i lavdosisområdet. Udviklingen af målemetoden vil blive forestået af arbejdsmiljøinstituttet i samarbejde med statens byggeforskningsinstitut og søgt finansieret af boligministeriet.

De tekniske løsninger, der er anvendt i udlandet i bestræbelserne for at formindske risikoen for afgivelse af asbestfibre til indeklimaet, omfatter fjernelse af det asbestholdige materiale, indkapsling af det asbestholdige materiale eller forsegling af materialet ved overfladebehandling, eksempelvis med maling. Det er også disse afhjælpningsmetoder, som både sundhedsstyrelsen og arbejdstilsynet har peget på. Hvilken af metoderne der skal anvendes, må afhænge af en konkret vurdering af asbestfiberrisikoen i det enkelte tilfælde. I vurderingen bør indgå en bedømmelse af f.eks. pladernes mekaniske tilstand, om pladerne er udsat for vibrationer, aktiviteter i lokalerne, samt om der skal ske reparationer eller ændringer af lokalerne af anden årsag.

Ved valg af metode må det også indgå, at de foreslåede tekniske løsninger kan have andre ulemper i forhold til målet: at nedbringe risikoen for asbestfibre i indeklimaet. Ved fjernelse af lofts- og vægplader kan lokalet forurenes med asbestfibre i lang tid fremover – også selv om reglerne for fjernelse af asbest nøje bliver fulgt. Ved indkapsling af asbestplader f.eks. ved inddækning bag tæt folie med efterfølgende montering af ny loft- eller vægbeklædning kan der ved udførelsen af indkapslingen frigives asbestfibre, ligesom metoden ikke kan anvendes, hvis bagvedliggende installationer spærres. Ved overfladebehandling, f.eks. maling, kan pladernes akustiske egenskaber forringes, ligesom de brandtekniske klassifikationer kan ændres.

Efter det oplyste har Teknologisk Institut i andre sammenhænge arbejdet med udvikling af egnede overfladebehandlingsmidler, bl.a. med hensyn til mineraluldsfibre, og boligministeriet har på denne baggrund bedt Teknologisk Institut om en redegørelse for dette arbejde med henblik på en vurdering af metodens anvendelighed på asbestfiberplader.

Som svar på sundhedsstyrelsens brev af 29. april 1985 pegede byggestyrelsen i skrivelse af 3. juli 1985 på, at reguleringen af asbestanvendelsen må ske koordineret og i samarbejde mellem de berørte myndigheder, dvs. miljøministeriet, arbejdsministeriet, boligministeriet og sundhedsstyrelsen. Et sådant myndighedssamarbejde er indledt, men den seneste udvikling nødvendiggør efter boligministeriets opfattelse, at dette samarbejde må intensiveres med henblik på udarbejdelse af en samlet handlingsplan for hele asbestområdet, dækkende såvel den nuværende lovlige asbestanvendelse, arbejdsmiljøforholdene og udendørsforureningen som de indeklimamæssige forhold.

Spm. nr. S 801

Til *boligministeren* (7/3 86) af:

Albrechtsen (VS):

»Vil ministeren hos udvalgte forsikrings-selskaber indhente nærmere oplysninger om udviklingen i prisen på ejendomsforsikringer sammenholdt med udviklingen i selskabernes faktiske udgifter i forbindelse med skader osv. på ejendomme?«

Begrundelse

I sit svar på spørgsmål nr. S 531 af Albrechtsen (VS) oplyser ministeren, hvorledes de almennyttige boligselskabers udgifter til forsikringer har udviklet sig i perioden 1978–1983. De gennemsnitlige udgifter steg i denne periode, målt i kroner pr. m², fra 2,2 til 4,2. Spørgsmålet er nu, dels om denne stigning afspejler en tilsvarende reel udgiftsførelse hos selskaberne, hvad man nok kan betvivle, og dels, om man kan gå ud fra, at udviklingen har fulgt samme stigningstakt i den private udlejningssektor. I de private udlejningsejendomme har lejerne jo ingen indflydelse på udgifterne til sådanne ting, og ejeren kan jo være temmelig ligeglad, da det er lejerne, der skal betale. Udlejerens motiva-

[Albrechtsen]

tion til at holde sådanne udgifter nede og kritisk undersøge udgifterne bag regningen vil således ofte være lille.

En stigning fra 2,2 kr. pr. m² til 4,2 kr. pr. m² i løbet af fem år bør under alle omstændigheder give anledning til en undersøgelse. De årlige stigninger har været følgende: fra 1978 til 1979: 13,6 pct., fra 1979 til 1980: 12,0 pct., fra 1980 til 1981: 14,3 pct., fra 1981 til 1982: 15,6 pct. og fra 1982 til 1983: 13,5 pct. I alt en stigning over fem år på 91 pct. Hvis lønstigningerne i samme periode havde været bare tilnærmelsesvis så store, ville regeringen have udråbt det som en katastrofe.

En nærmere undersøgelse kan i første omgang finde sted ved, at regeringen anmoder f.eks. 10 forsikringsselskaber om at redegøre for pris- og udgiftsudviklingen vedrørende ejendomsforsikringer i de sidste 10 år.

Foreløbigt svar (11/3 86):

Boligministeren (Bollmann):

Boligministeriet har udbedt sig industriministeriets bistand til besvarelse af spørgsmålet.

Når industriministeriets udtalelse foreligger, skal man vende tilbage til spørgsmålet over for folketingets boligudvalg med kopi til spørgeren.

Spm. nr. S 806

Til *energiministeren (7/3 86)* af:

Margrete Auken (SF):

»Vil der blive udarbejdet vedtægter for Nordisk Kontaktorgan for Atomenergispørgsmål, og vil vedtægterne i givet fald blive fremlagt såvel for Nordisk Råd som for folketingets energipolitiske udvalg?«

Begrundelse

Der henvises til debatten om Nordisk Ministerråds plan for nordisk samarbejde på energiområdet under Nordisk Råds 34. session i København den 6. marts 1986.

Svar (13/3 86):

Energiministeren (Svend Erik Hovmand):

Der har i årenes løb udviklet sig en fast administrativ praksis for tilrettelæggelsen af kontaktorganets arbejde. Efter etableringen

af Nordisk Ministerråd har NKA løbende arbejdet i tæt kontakt med ministerrådet og den nordiske embedsmandskomité for energipolitik.

Med hensyn til de forskningsprojekter, der gennemføres som et led i NKAs arbejde, kan det nævnes, at Nordisk Ministerråd én gang årligt inden for sin budgetramme bevilger midler til arbejdet. Planerne for det løbende forskningsprogram 1985–1989 er godkendt af Nordisk Ministerråd. NKA udarbejder årlige rapporter til ministerrådet om projektresultater samt forbruget af nordiske midler og nationale indsatser i forbindelse med forskningsprogrammet.

Der har på denne baggrund ikke i Nordisk Ministerråd været følt noget behov for udarbejdelse af formelle vedtægter for Nordisk Kontaktorgan for Atomenergispørgsmål.

Imidlertid er der i den senere tid ved forskellige lejligheder blevet givet udtryk for, at NKA i lighed med andre nordiske udvalg og komiteer burde have egentlige vedtægter.

På denne baggrund vil spørgsmålet om vedtægter nu blive taget op i kontaktorganet og Nordisk Ministerråd, og jeg kan tilføje, at spørgsmålet allerede har været genstand for en foreløbig drøftelse såvel i kontaktorganet som i ministerrådet.

Energiministeriet har ikke hidtil følt, at det var en presserende opgave at få formaliseret kontaktorganets arbejde gennem vedtægter. På den anden side vil der efter min opfattelse ikke være hindringer for at udarbejde sådanne vedtægter, hvis der er tale om et udbredt politisk ønske herom.

Hvis der under det arbejde, der nu er i gang, viser sig tilslutning til en udarbejdelse af vedtægter, er det en selvfølge, at vedtægterne i givet fald vil være tilgængelige såvel for folketingets energipolitiske udvalg som for Nordisk Råd.

Spm. nr. S 807

Til *energiministeren (7/3 86)* af:

Margrete Auken (SF):

»Kan ministeren begrunde udenrigsministeriets involvering i Nordisk Kontaktorgan for Atomenergispørgsmål samt redegøre for udenrigsministeriets rolle i kontaktorganet?«

Begrundelse

[Margrete Auken]

Der henvises til debatten om Nordisk Ministerråds plan for nordisk samarbejde på energiområdet under Nordisk Råds 34. session i København den 6. marts 1986.

Svar (13/3 86):

Energiministeren (Svend Erik Hovmand):

Nordisk Kontaktorgan for Atomenergis spørgsmål (NKA) består af to repræsentanter for henholdsvis Danmark, Finland, Norge og Sverige og én repræsentant for Island.

I NKAs møder deltager desuden efter behov rådgivere fra forskellige ministerier, styrelser og forskningsinstitutioner, deriblandt de nordiske udenrigsministerier.

Udenrigsministeriernes deltagelse skal ses i lyset af, at der inden for rammerne af NKA foregår drøftelser af en række spørgsmål, der behandles i internationale fora, herunder Den internationale Atomenergiorganisation (IAEA) og OECDs atomenergiagentur (NEA) og lejlighedsvis FN.

Den gensidige orientering og samordning af de nordiske landes optræden, der her finder sted, gør det naturligt, at udenrigsministerierne deltager i NKAs møder.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 197:

Forslag til lov om ændring af lov om kapitaltilførselsafgift.

(Fremsat 12/3 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Vi mangler ministeren for at kunne gennemføre forhandlingen, og jeg skal derfor udsætte mødet i 3 minutter.

Mødet udsat kl. 13.52

Mødet genoptaget kl. 13.55

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Vi er nogle, der fuldt forstår skatteministerens travlhed, men jeg skal endnu en gang

understrege, at det er af betydning for folketingets forhandlinger, at ministrene er til stede.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Det er uden den store begejstring, vi ser på det foreliggende forslag til lov om ændring af lov om kapitaltilførselsafgift, men det er jo et af eksemplerne på, at myndigheden flyttes fra dette hus og til Bruxelles.

Så vil jeg sige, at da det altså drejer sig om 5 mill. kr., skal vi ikke gøre en vældig stor sag ud af det, men jeg vil understrege, at det alene er den del af EFs direktiv om kapitaltilførselsafgifterne, der konkret er nævnt her, altså alene de 5 mill. kr. ud af et provenu på 176 mill. kr. i kapitaltilførselsafgift, som vi ved behandlingen af dette forslag giver tilslutning til, og ikke andre dele af det samme direktiv, som vi ikke måtte være forpligtet af.

Arne Lund (KF):

Jeg vil gerne give udtryk for tilfredshed med, at vi nu for anden gang kan lempe kapitaltilførselsafgiften. Første gang var jo for en halv snes år siden, da vi ifølge et ændret EF-direktiv kunne nedsætte afgiften fra 2 til 1 pct.

Nu foreligger der et nyt EF-direktiv, hvorefter vi i og for sig har mulighed for at sænke afgiften til et sted mellem 0 og 1 pct., men det tillader vores statsfinansielle situation imidlertid ikke. Derimod vil vi være i stand til i overensstemmelse med EF-direktivet at gennemføre afgiftsfritagelser dels ved fusioner af selskaber, dels ved tilførsel af ny kapital i tilfælde af kapitalnedskrivning som følge af tab af egenkapital. At gå under 1 pct. er vi jo i alt fald ikke forpligtet til efter EF-direktivet.

Jeg skal på det konservative folkepartis vegne give tilslutning til lovforslaget.

Skrumsager Skau (V):

Venstre kan også tilslutte sig lovforslaget, og vi vil behandle det velvilligt i udvalget.

Thoft (SF):